

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 1 беті

Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау министрлігі
«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ жанындағы медицина колледжі

СИМУЛЯЦИЯЛЫҚ САБАҚТАРҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫСТАР

Пән/модуль: ЖКП 01 «Анатомия, физиология және патология»

Мамандығы: 09130100 «Мейіргер ісі»

Біліктілігі: 5AB09130101 «Мейіргер ісінің қолданбалы бакалавры»

Курс: I

Семестр: I

Бақылау түрі: емтихан

Барлық сағаттардың/кредиттердің жалпы жүктемесі KZ -144/6 кредит

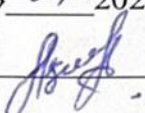
Шымкент, 2023 жыл

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 2 беті

Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар морфологиялық пәндер каф.оқытушысы: Д.Б.Каримжанова. 09130100 «Мейіргер ісі»; Біліктілігі: 5AB09130101 «Мейіргер ісінің қолданбалы бакалавры» мамандығы бойынша оқу жұмыс жоспары негізінде және «Анатомия» пәнінің жұмыс бағдарламасына (силлабус) сәйкес құрастырылған.

«Морфологиялық пәндер» кафедрасының мәжілісінде қаралды.

Хаттама № 01 «01» 09 2023 ж.

Кафедра меңгерушісі: А.К.Ералхан

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 3 беті

Симуляциялық сабақ №1

4.1. Тақырыбы: Тірек-қимыл аппараты. Остеология. Краниология. Артросиндесмология. Миология.

4.2. Мақсаты: Тірек-қимыл жүйесінің құрылыстық ерекшеліктерін оқыту. Тұлға, иық белдеуі, қолдың еркін бөлігі, жамбас белдеуі мен аяқтың еркін бөлігі сүйектерінің құрылысын оқып білу. Милық және бет сүйектерінің құрылысын оқып білу. Сүйек қосылыстарының құрылысын оқып білу. Қосылыстардың түрлері. Бас, мойын және тұлға бұлшықеттерінің құрылысы, топографиясы және қызметін оқып білу.

4.3. Оқыту міндеттері: Сүйек, буындар, бұлшықеттерді муляждардан, планшеттерден, кестелерден, көрсету, айту, табуды студенттерге үйрету. Препараттардан омыртқалардың жеке түрлерін, төс және қабырғалардың құрылыс ерекшеліктерін атап, тауып көрсетуді студенттерге үйрету.

Иық белдеуі, қолдың еркін бөлігі, жамбас белдеуі және аяқтың еркін бөлігі сүйектерінің жеке бөліктерін латынша атап көрсетуді студенттерге үйрету.

Сүйектерінің оң және сол жағын ажырата білу. Эпифиз, метафиз, апофиз, диафизді көрсету.

Бассүйектен және жеке препараттардан милық және бет сүйектерін тауып, латынша атап, көрсетуді үйрету. Жұп сүйектердің оң және сол жақтық бөлігін бір-бірінен ажырату. Студенттерді муляждардан буындарды тауып көрсетуді үйрету. Студенттерді бас, мойын және тұлға бұлшықеттері мен фасцияларын латынша атап, планшеттерден тауып көрсете білуді үйрету.

4.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Омыртқа жотасының құрылысы, оның бөлімдері, қызметтік маңызы.
2. Омыртқалардың жалпы қасиеті.
3. Типтік омыртқаның құрылысы.
4. Мойын, кеуде омыртқа құрылысының ерекшеліктері.
5. Мойын омыртқаларының I, II, VI, VII ерекшеліктері.
6. I, X, XI, XII- кеуде омыртқаларының ерекшеліктері.
7. Бел омыртқаларының құрылыстық ерекшеліктері.
8. Сегізкөз омыртқаларының анатомиясы.
9. Төс, бөліктерінің құрылысы.
10. Қабырға құрылысы, түрлері.
11. Адам қаңқасына жалпы шолу.
12. Кеуде торы, кеуде торы пішіндерінің конституционалды ерекшеліктері.
13. Кеуде торының құрылысының анатомиясы.
14. Иық белдеуі және қолдың еркін бөлігінің сүйектерін атаңыз
15. Қолдың еркін бөлігі сүйектерінің қаңқасы қандай бөліктерден тұрады?
16. Бұғананың құрылысы ерекшелігі, оның оң немесе сол жаққа тиесілігін анықтау.
17. Жауырынның құрылысы, оң және сол жақ айырмашылығын анықтау.
18. Жамбас сүйегінің құрамына кіретін сүйектерді атаңыз.
19. Мықын, шат, шонданай сүйектерінің бөліктерін атаңыз
20. Орган жіліктің, сирақ сүйектерінің құрылысы.
21. Аяқ ұшы сүйектерінің құрылысы.
22. Бассүйектің бөліктерін атаңыз.
23. Бассүйектің қызметін анықтаңыздар.
24. Милық сүйектерінің латынша аттарын атаңыз.
25. Бассүйектің негізі мен күмбезінің аралық шекарасын анықтаңыз.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 4 беті

26. Бассүйек негізі, оның беттері.

27. Мимикалық бұлшықеттердің жіктелуі, құрылысы, ерекшелігі.

28. Шайнау бұлшықеттерінің құрылысы, қызметі.

29. Мойын бұлшықеттерінің жіктелуі.

30. Мойын шандырлары.

31. Иық белдеуі, қолдың еркін бөлігі, арқа, кеуде, іш, жамбас белдеуі және аяқтың еркін бөлігі бұлшықеттерінің жіктелуі, құрылысы, қызметі.

4.5. Білім берудің және оқытудың әдістері:

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, қаңқамен, бассүйекпен, муляждармен, планшеттермен, плакаттармен жұмыс.

4.6. Әдебиет:

Қазақ тілінде:

Негізгі әдебиеттер:

1. Кузенбаева, Ә. О. Адам анатомиясы. 1 - кітап: оқу құралы /. - Алматы : Эверо, 2016. - 292 бет.с.

2. Кузенбаева, Ә. О. Адам анатомиясы. 2- кітап : оқуқұралы . - Алматы : Эверо, 2016. - 248 бет.с.

3. Рақышев, А. Р. Адам денесі. 3 томдық. Т. 1. Сүйектертуралыілім. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014

4. Рақышев, А. Р. Адам денесі. 3 томдық. Т. 2. Ас қорытужүйесі. Тынысалу жүйесі. Несеп-жынысжүйесі. Эндокриндік бездер. Тамырлар туралыілім. Лимфа жүйесі- М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

5. Адам анатомиясы : оқулық - Алматы : ЖК "Ақнұр", 2013.

6. Рақышев А.Р. Адам анатомиясы I, II том, 2004.

7. Рақышев А.Р. Адам анатомиясың атласы. I, II том, – Алматы: «Кітап», 2006.

8. Әубәкіров Ә.Б., Шайдаров М.З., Сулейменова Ф.М., Досаев Т.М. ж.т.б. Адам анатомиясы, атлас. I, II, III, IV том. – Астана: «Фолиант», 2008, 2010, 2011, 2012.

Қосымша әдебиеттер:

1. Рақышев, А. Р. Адам денесі. 3 томдық. Т. 3. Жүйкежүйесі. Сезім мүшелері: оқулық / А. Р. 2. Рақышев. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 376 бет

3. Рақышев, А. Р. Адам анатомиясы. 1-кітап оқулық / А. Р. Рақышев. - 2-бас., түзет. жән толықт. ; ҚР Жоғары оқу орындарының қауымдастығы. - Алматы: Дәуір, 2009. - 420 бет

4. Адам анатомиясы. Т. 2. Ішкі мүшелер жүйесі және эндокринді бездер атлас / Ә. Б. Әубәкіров [ж. б.] ; жалпы ред. басқ. А. А. Идрисов. - Астана : Фолиант, 2008. - 251 бет

Бағдарламалық қамтамасыз ету және интернет-ресурс

1. Адам анатомиясы. 3 томдық. 1-ші т. Тірек-қимыл аппараты [Электронный ресурс] : оқулық / И. В. Гайворонский [т/б.] ; қазақ тіл. ауд. А. Б. Аубакиров. - Электрон. текстовые дан. (795 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 416 б. с.

2. Адам анатомиясы. 3 т. 2-ші т. Спланхнология және жүрек-тамыр жүйесі [Электронный ресурс] : оқулық / И. В. Гайворонский [т/б.] ; қазақ тіл. ауд. А. Б. Аубакиров. - Электрон. текстовые дан. (836 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 488 б. с.

3. Адам денесі: оқулық: в 3-х т. / А. Р. Рақышев. - Т. 1. - М. ГЭОТАР – Медиа, 2015

4. Адам денесі: оқулық: в 3-х т. / А. Р. Рақышев. - Т. 2. - М. ГЭОТАР – Медиа, 2015

5. Адам денесі: оқулық: в 3-х т. / А. Р. Рақышев. - Т. 3. - М. ГЭОТАР – Медиа, 2015

6. Атлас человеческой морфологии на русском языке [Электронный ресурс]: учебник по Человеческой анатомии. - М., 2004

7. www.ukma.kz білім беру порталы

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 5 беті

8. <http://www.studmedlib.ru> логин -ibragim123, пароль-Libukma123

4.8. Бақылау (сұрақтар, тестілер, есептер):

Тесттер:

- Мандайға параллель бағытта өтетін жазықтық:
 - Горизонталді
 - Фронталді+
 - Сагитталді
 - Вертикалді
 - Қиғаш
- Екінші мойын омыртқаның басқа омыртқалардан айырмашылығы
 - Тістәрізді өсіндісінің болуы+
 - Қылқанды өсіндісінің болуы
 - Денесінің болуы
 - Қабырғалық шұңқыршаларының болуы
 - буындық беттерінің болуы
- Кеуде омыртқалардың басқа омыртқалардан айырмашылығы:
 - Тістәрізді өсіндісінің болуы
 - Қылқанды өсіндісінің болуы
 - Денесінің болуы
 - Қабырғалық шұңқыршаларының болуы+
 - Денесінің болмауы
- Төстің құрамдық бөліктері:
 - Тұтқасы+
 - Қабыршағы
 - Бетсүйектік өсіндісі
 - Мойыны
 - Ұшы
- Семсертәрізді өсінді орналасқан:
 - Тоқпан жілікте
 - Жауырында
 - Төсте+
 - Шынтақ жілікте
 - Бұғанада
- Рудиментті омыртқалар:
 - Мойын омыртқалары
 - Кеуде омыртқалары
 - Бел омыртқалары
 - Сегізкөз
 - Құйымшақ омыртқалары+
- Кеуде торын құрауға қатысады:
 - Төс+
 - Жамбас сүйектері
 - Тізе тобығы
 - Бел омыртқалары
 - Мойын омыртқалары
- Дененің орталығы арқылы өтіп, оны екі симметриялық жартыға бөлетін жазықтық:
 - фронталдық
 - горизонталдық
 - медиалдық
 - орталық (медиандық) +

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 6 беті

д) латералдық

9. Мойын омыртқаларының саны:

- а) 4
- б) 5
- в) 7+
- г) 8
- д) 12

10. Кеуде омыртқаларының саны:

- а) 4
- б) 5
- в) 7
- г) 8
- д) 12+

11. Бел омыртқаларының саны:

- а) 4
- б) 5+
- в) 7
- г) 8
- д) 12

12. Сегізкөз омыртқаларының саны:

- а) 4
- б) 5+
- в) 7
- г) 8
- д) 12

13. Көлденең өсінділерінде тесігі бар омыртқалар:

- а) мойын омыртқалары+
- б) кеуде омыртқалары
- в) бел омыртқалары
- г) сегізкөз омыртқалары
- д) құйымшақ омыртқалары

14. Қабырғалық шұңқырлары бар омыртқалар:

- а) мойын омыртқалары
- б) кеуде омыртқалары+
- в) бел омыртқалары
- г) сегізкөз омыртқалары
- д) құйымшақ омыртқалары

15. Ұйқылық төмпешік VI мойындық омыртқада орналасады:

- а) көлденең өсіндіде+
- б) қылқандық өсіндіде
- в) буындық жоғарғы өсіндіде
- г) омыртқаның денесінде
- д) буындық төменгі өсіндіде

16. Анатомиялық мойын мен хирургиялық орналасқан:

- а) Тоқпан жілікте+
- б) Жауырында
- в) Жамбас сүйегінде
- г) Төсте
- д) Шынтақ жілікте

17. Иық белдеуінің сүйектері:

- а) Жауырын+

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11	
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 7 беті	

- б) Шүйде сүйек
- в) Шеке сүйек
- г) Жамбас сүйек
- д) Жоғарғы жақсүйек
- 18. Буындық ойыс, *cavitas glenoidalis*, орналасқан
 - а) Тоқпан жілікте
 - б) Бұғанада
 - в) Жауырында+
 - г) Жамбас сүйегінде
 - д) Сынатәрізді сүйекте
- 19. Жауырынның өсінділері:
 - а) Бізтәрізді өсінді
 - б) Көлденең өсінді
 - в) иықтық өсінді (Акромион) +
 - г) Тәждік өсінді
 - д) Шынтақтық өсінді
- 20. Білек сүйегі:
 - а) Тоқпан жілік
 - б) Шынтақ жілік+
 - в) Жамбас сүйек
 - г) Жарты ай тәрізді сүйек
 - д) Бұғана
- 21. Жіліктің (түтікті сүйектердің) ортаңғы бөлігінің аталуы:
 - а) диафиз+
 - б) эпифиз
 - в) метафиз
 - г) апофиз
 - д) диплоэ
- 22. Жіліктің (түтіктің сүйектердің) денесі мен шеттері аралығындағы бөлігі:
 - а) диафиз
 - б) эпифиз
 - в) метафиз+
 - г) апофиз
 - д) диплоэ
- 23. Жіліктің (түтіктің сүйектердің) шеттерінің аталуы:
 - а) диафиз
 - б) эпифиз+
 - в) метафиз
 - г) апофиз
 - д) диплоэ
- 24. Жауырын құрылысы бойынша:
 - а) түтікті
 - б) қалыпсыз
 - в) жалпақ+
 - г) аралас
 - д) ауалық
- 25. Тоқпан жілік құрылысы бойынша:
 - а) жілік (түтікті сүйек) +
 - б) кемікті сүйек
 - в) аралас сүйек
 - г) ауалы сүйек

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 8 беті

- д) жалпақ сүйек
26. Иық белдеуінің сүйегі:
- төс
 - жауырын+
 - тоқпан жілік
 - шынтақ жілік
 - кәрі жілік
27. Жауырынның буындық ойысы орналасқан:
- жоғары бұрышында
 - төменгі бұрышында
 - латералдық бұрышында+
 - акромионда
 - құстұмсықтәрізді өсіндіде
28. Жауырын қылқанының орналасқан жері:
- жоғары бұрышында
 - төменгі бұрышында
 - латералді бұрышында
 - қабырғалық бетінде
 - артқы бетінде+
29. Иықтық (акромион) және құстұмсықтәрізді өсінділері бар сүйек:
- төс
 - жауырын+
 - тоқпан жілік
 - шынтақ жілік
 - кәрі жілік
30. Екі мойны бар сүйек:
- тоқпан жілік+
 - ортан жілік
 - шынтақ жілік
 - асықты жілік
 - кәрі жілік
31. Медиалді толарсақ орналасқан:
- Тоқпан жілікте
 - Асықты жілікте+
 - Кіші жілікте (асықты жіліктің шыбығында)
 - Жамбас сүйекте
 - Ортан жілікте
32. Латералді толарсақ орналасқан:
- Тоқпан жілікте
 - Асықты жілікте
 - Кіші жілікте (асықты жіліктің шыбығында) +
 - Жамбас сүйекте
 - Ортан жілікте
33. Аяқ белдеуінің сүйегі
- Жауырын
 - Шүйде сүйек
 - Шеке сүйек
 - Жамбас сүйек+
 - Жоғарғы жақсүйек
34. Ұршық ойыс орналасқан
- Тоқпан жілікте

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 9 беті

- б) Бұғанада
- в) Жауырында
- г) Жамбас сүйегінде+
- д) Сынатәрізді сүйекте
- 35. Жамбас астауын құрайды:
 - а) Төс
 - б) Жамбас астауы сүйектер+
 - в) Тізе тобығы
 - г) Бел омыртқалары
 - д) Мойын омыртқалары
- 36. Ең үлкен дөңтәрізді (сесаматәрізді) сүйек:
 - а) Өкше сүйек
 - б) Тізе тобығы+
 - в) Қайықтәрізді сүйек
 - г) Асық сүйек
 - д) Жартыайтәрізді сүйек
- 37. Аяқ басының бөліктері:
 - а) білезік
 - б) сирақ
 - в) тілерсек+
 - г) негізі
 - д) метафиз
- 38. Мықын, шонданай және қасаға сүйектерінің бітесіп, жамбас сүйекке айналған жері:
 - а) ұршық ойыс аймағы+
 - б) симфиз аймағы
 - в) құлақтәрізді бет
 - г) бұдырмақ аймағы
 - д) қасағалық қыр
- 39. Мықындық сүйектің анатомиялық түзілістері:
 - а) мықындық сүйектің қыры+
 - б) айдаршық
 - в) бұдырлық сызық
 - г) латералдық сызық
 - д) қиғаш сызық
- 40. Ортан жіліктің анатомиялық түзілістері:
 - а) сәулелі бұдырмақ
 - б) тізе тобықтық беті+
 - в) буындық беті
 - г) төмпешікаралық сызық
 - д) қиғаш сызық
- 41. Дөңтәрізді сүйектерге жатады:
 - а) трапециялық сүйек
 - б) тізе тобығы+
 - в) тобық сүйек
 - г) қайықтәрізді сүйек
 - д) текшетәрізді сүйек
- 42. Асықты жіліктің анатомиялық түзілісі:
 - а) медиалдық айдаршық
 - б) латералдық айдаршық
 - в) медиалдық толарсақ
 - г) латералдық тобық+

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 10 беті

- д) кіші жіліншіктік тілік
43. Ортан жіліктің дисталдық шетінің анатомиялық түзілісі:
- а) үшінші ұршық
- б) доға тәрізді сызық
- в) қиғаш сызық
- г) тақымдық бет+
- д) бұдырлық сызық
44. Асықты жіліктің проксималдық шетінің анатомиялық түзілістері:
- а) медиалдық толарсақ
- б) басы
- в) мойны
- г) кіші жіліктік тілік
- д) айдаршық аралық томпақ+
45. Тілерсектің проксималдық қатарын түзетін сүйектер:
- а) қайықтәрізді сүйек
- б) асық сүйек+
- в) текше сүйек
- г) ілмек тәрізді сүйек
- д) медиалді сынатәрізді сүйек
46. Мисауытқа (бассүйектің милық бөлігі) жатады
- а) Маңдай сүйек+
- б) Таңдай сүйек
- в) Төменгі жақсүйек
- г) Желбезек
- д) Жоғарғы жақсүйек
47. Пирамида (тастық бөлік) орналасқан:
- а) Маңдай сүйекте
- б) Шүйде сүйекте
- в) Самай сүйекте+
- г) Шеке сүйекте
- д) Сынатәрізді сүйекте
48. Бассүйектің милық бөлігінің (мисауыттың) сүйегі:
- а) шүйделік сүйек+
- б) көзжастық сүйек
- в) мұрындық сүйек
- г) жоғарғы жақсүйек
- д) төменгі жақсүйек
49. Ішкі ұйқы артериясы өтетін самайлық сүйектің өзегі:
- а) canalis musculotubarius
- б) canalis facialis
- в) canalis caroticus+
- г) canaliculus cochlea
- д) canaliculus tympani
50. Беттік нерв өтетін самайлық сүйектің өзегі:
- а) canalis musculotubarius
- б) canalis facialis+
- в) canalis caroticus
- г) canaliculus cochlearis
- д) canaliculus tympanicus
51. Төменгі жақсүйек пен буын құрайтын сүйек:
- а) бетсүйек

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 11 беті

- б) самайлық сүйек+
- в) жоғарғы жақсүйек
- г) шүйделік сүйек
- д) шекелік сүйек
- 52. Торлық (тесіктелген) табақшасы бар сүйек:
 - а) маңдайлық сүйек
 - б) көзжастық сүйек
 - в) сынатәрізді сүйек
 - г) кеңісірік (тор сүйек) +
 - д) мұрындық сүйек
- 53. Бассүйектің ең үлкен тесігі орналасқан сүйек:
 - а) маңдайлық
 - б) шекелік
 - в) шүйделік+
 - г) самайлық
 - д) бетсүйектік
- 54. Бассүйектің милық бөлігінің (мисауыттың) қызметі:
 - а) тыныс алу ағзаларының бастапқы бөлігін жабады
 - б) мидың орналасқан орны+
 - в) ас қорыту ағзаларының баспақы бөлігін жабады
 - г) дыбыс ағзаларының орналасқан жері
 - д) сезім ағзаларының орналасқан жері
- 55. Бассүйектің тақ сүйегі:
 - а) маңдайлық+
 - б) жоғарғы жақсүйек
 - в) таңдайлық
 - г) самайлық
 - д) шекелік
- 56. Қабыршағы бар сүйек:
 - а) сынатәрізді сүйек
 - б) тор сүйек
 - в) маңдай сүйек+
 - г) жауырын сүйек
 - д) шеке сүйек
- 57. Маңдайлық сүйектің анатомиялық түзілісі:
 - а) кеңісірік үсті (глабелла)+
 - б) көру өзегі
 - в) дөңгелек тесік
 - г) көзұя асты жиегі
 - д) қиғаш сызық
- 58. Сынатәрізді сүйектің анатомиялық түзілісі:
 - а) соқыр тесік
 - б) дөңгелек тесік+
 - в) шүйделік тесік
 - г) бет өзегі
 - д) мойындырық тесігі
- 59. Тіластылық өзек орналасқан:
 - а) шүйде сүйекте+
 - б) жоғарғы жақсүйекте
 - в) төменгі жақсүйекте
 - г) сынатәрізді сүйекте

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 12 беті

- д) таңдай сүйекте
60. Кеңсіріктің (торлы сүйек) құрылымы:
- а) кеңсіріктік тілік
- б) перпендикулярлы табақша+
- в) мұрындық төменгі қалқан
- г) таңдай сүйегі
- д) горизонталдық табақша
61. Бет сүйектері:
- а) жоғарғы жақсүйек+
- б) шүйделік сүйек
- в) маңдайлық сүйек
- г) кеңсірік (тор сүйек)
- д) шекелік сүйек
62. Гаймор қойнауы бар сүйек:
- а) маңдайлық сүйек
- б) сынатәрізді сүйек
- в) кеңсірік
- г) жоғарғы жақсүйек+
- д) самайлық сүйек
63. Жоғарғы жақсүйектің анатомиялық түзілісі:
- а) бетсүйектік жүлге
- б) көзұя асты жиегі+
- в) көзұя үсті жиегі
- г) қиғаш сызық
- д) жақсүйек-тіластылық жүлге
64. Таңдай сүйектің өсіндісі:
- а) бетсүйектік өсінді
- б) көзұялық өсінді+
- в) ұяшықтық өсінді
- г) айдаршықтық өсінді
- д) сынатәрізді өсінді
65. Төменгі жақсүйектің анатомиялық түзілісі:
- а) тәждік өсінді+
- б) таңдайлық өсінді
- в) таңдайлық бұдырмақ
- г) дельтатәрізді бұдырмақ
- д) самайлық сызық
66. Хоаналарды түзуге қатысады:
- а) желбезек+
- б) шүйде сүйек
- в) көзжас сүйек
- г) төменгі жақсүйек
- д) кеңсірік (торлы сүйек)
67. Беттік бассүйекті құрауға қатысады:
- а) самай сүйек
- б) самай жақсүйек
- в) жоғарғы жақсүйек+
- г) маңдай сүйек
- д) көзжас сүйек
68. Бассүйек күмбезін түзуге қатысады
- а) мұрын сүйек

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 13 беті

- б) көзжас сүйек
- в) шеке сүйек+
- г) таңдай сүйек
- д) кеңсірік сүйек
- 69. Торлы сүйектің бөлігі:
 - а) денесі
 - б) таңдайлық табақша
 - в) жарғақты лабиринт
 - г) сыртқы табақша
 - д) перпендикулярлы табақша+
- 70. Торлы сүйектің өсіндісі:
 - а) желбезек
 - б) жоғарғы мұрын қалқаны+
 - в) таңдайлық қалқан
 - г) төменгі мұрын қалқаны
 - д) медиалді мұрын қалқаны
- 71. Жоғарғы жақсүйек өсіндісі:
 - а) қанаттәрізді өсінді
 - б) самайлық өсінді
 - в) бізтәрізді өсінді
 - г) тәждік өсінді
 - д) таңдайлық өсінді+
- 72. Төменгі жақсүйектің тармағындағы анатомиялық құрылым:
 - а) иек қылқаны
 - б) тәждік өсінді+
 - в) бізтәрізді өсінді
 - г) бұдырлы сызық
 - д) қосқарыншалы шұңқыр
- 73. Көзұяның медиалді қабырғасын түзуге қатысатын сүйек:
 - а) бетсүйек
 - б) торлы сүйек+
 - в) төменгі жақсүйек
 - г) жоғарғы жақсүйек
 - д) таңдай сүйек
- 74. Мұрынның сүйекті қалқасын түзуге қатысатын сүйек:
 - а) мұрын сүйек
 - б) маңдай
 - в) көзжас сүйек
 - г) торлы сүйектің перпендикулярлы табақшасы+
 - д) жоғарғы жақсүйек
- 75. Ортаңғы мұрын жолына ашылатын анатомиялық құрылымдар
 - А) жоғарғы жақсүйек қойнауы+
 - В) тор сүйектің артқы ұяшықтары
 - С) мұрын-көзжас өзегі
 - Д) сынатәрізді қойнау
 - Е) қанат-таңдай өзегі
- 76. Мұрынның алдыңғы тесігінің аталуы:
 - а) Алмұрттәрізді тесік+
 - б) Хоандар
 - в) Көзұяның жоғарғы саңылауы
 - г) Көзұяның төменгі саңылауы

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 14 беті

- д) Көру нервінің өзегі
77. Көзұяның жоғарғы және латералді қабырғаларының аралығында орналасқан:
- Алмұрттәрізді тесік
 - Хоандар
 - Көзұяның жоғарғы саңылауы+
 - Көзұяның төменгі саңылауы
 - Көру нервінің өзегі
78. Көзұяның төменгі қабырғасы мен латералді қабырғаларының аралығында орналасқан:
- Алмұрттәрізді тесік
 - Хоандар
 - Көзұяның жоғарғы саңылауы
 - Көзұяның төменгі саңылауы+
 - Көру нервінің өзегі
79. Бассүйектік ортаңғы шұңқырына ашылады:
- соқыр тесік
 - сопақ тесік+
 - төменгі көзұялық саңылау
 - мойындырық тесік
 - үлкен тесік
80. Мұрын-көзжас өзегі ашылады:
- мұрындық жоғарғы жолға
 - мұрындық ортаңғы жолға
 - ауыз қуысына
 - мұрындық төменгі жолға+
 - гаймор қойнауына
81. Сынатәрізді қойнау ашылады:
- бассүйектік алдыңғы шұңқырға
 - мұрындық ортаңғы жолға
 - мұрындық жоғарғы жолға+
 - бассүйектік ортаңғы шұңқырға
 - мұрындық төменгі жолға
82. Хоаналарды түзуге қатысады:
- желбезек+
 - шүйде сүйек
 - көзжас сүйек
 - төменгі жақсүйек
 - кеңсірік (торлы сүйек)
83. Қанаттәрізді шұңқырға ашылады:
- соқыр тесік
 - сопақ тесік
 - көзұялық жоғарғы саңылау
 - көзұялық төменгі саңылау+
 - кылқанды тесік
84. Ішкі есту тесігі орналасқан:
- пирамиданың алдыңғы бетінде
 - пирамиданың артқы бетінде+
 - пирамиданың төменгі бетінде
 - пирамиданың жоғарғы бетінде
 - пирамиданың бүйірлік бетінде
85. Бассүйектік ортаңғы және артқы шұңқырларды бөледі:
- самай сүйек пирамидасының алдыңғы жиегі

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 15 беті

- б) самай сүйек пирамидасының жоғарғы жиегі+
- в) самай сүйек пирамидасының артқы жиегі
- г) түрік ертоқымының төмпешігі
- д) әтеш айдары
- 86. Бетсүйектік доғаны түзуге қатысады:
 - а) маңдай сүйек
 - б) сынатәрізді сүйек
 - в) самай сүйек+
 - г) шүйде сүйек
 - д) төменгі жақсүйек
- 87. Ламбдатәрізді жік орналасқан:
 - А) самай және шеке сүйектердің арасында
 - В) маңдай және шеке сүйектердің арасында
 - С) шеке және шүйде сүйектердің арасында+
 - Д) самай және сынатәрізді сүйектердің арасында
 - Е) самай және шүйде сүйектердің арасында
- 88. Сынатәрізді сүйектің үлкен қанатындағы тесік:
 - а) жыртық тесік
 - б) дөңгелек тесік+
 - в) төменгі көзұясы
 - г) соқыр тесік
 - д) бет өзегі
- 89. Шүйде сүйектің негіздік (базиярлық) бөлігіндегі анатомиялық түзіліс:
 - а) шүйделік айдаршық
 - б) жоғарғы тасты қойнау жүлгесі
 - в) көлденең қойнауудың жүлгесі
 - г) шүйделік шодыр
 - д) жұтқыншақтық төмпешік+
- 90. Шүйделік қабыршақтың анатомиялық түзілісі:
 - а) доғатәрізді төмпешік
 - б) көлденең қойнау жүлгесі+
 - в) тастық төменгі қойнауудың жүлгесі
 - г) сагитталдық төменгі қойнауудың жүлгесі
 - д) мойындырықтық тілік

Жағдайлық есептер:

№1. Көшеде алған жарақаттан кейін зардап шеккен адамда жүрек жұмысы тоқталды. Алғашқы көмекті қалай көрсетеміз және қаңқаның қай бөліктеріне зақым келді?

Жауап: Төс сүйегі аймағында ритімді қозғалыс арқылы жүрекке жасанды массаж жасау керек.

№2. Көшеде алған жарақаттан ұйқы артериясының тармақтарынан мойын аймағынан қан ақты, қан ағуын уақытша тоқтатуға бола ма?

Жауап: Мойын аймағындағы ұйқы артерияларының қан ағуын тоқтату үшін оны VI мойын омыртқасының көлденең өсіндісіндегі төмпешікке басады.

№3. Омыртқалардың қысқа қырқа өсіндісінде және көлденең өсіндісінде кішкене тесіктер бар. Омыртқаны анықта

Жауап: Типтік мойын омыртқасы

№4. Кенеттен құлағаннан адамның білек сүйектерінің біреуі сынды. Сонда білектің алдыңғы – латеральды қырында патологиялық қозғалыс байқалады. Зардап шеккен адамның қай сүйегі сынды?

Жауап: Зардап шеккен адамның кәрі жілік сүйегі сынды.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 16 беті

№5. Шешесі 7 жасар қызын хирургқа әкелді. Өкелген себебі: қызының білегі шынтақ буынынан 180⁰–тан көпке жазылады. Бірақ хирург патология таппады, шешесін жұбатты. Неге хирург 180⁰ жазылатынын патология деп таппады?

Жауап: Балаларда және кейбір әйелдерде аса көп білектің жазылатыны, жалғамалар аппаратының осалдығынан, шынтақ өсіндісінің мөлшерінің кішкентайлығынан болады.

№6. 7 жастағы баланың табан сүйектерінің рентгенограмасында дәрігер өкше сүйегі аймағында көптеген сынықтарды көрді. Себеп неде?

Жауап: 7-9 жас аралығындағы балада өкше төмпешігі сүйектерінің сүйектенуі бірнеше нүктеде дамиды, олар 12-15 жасқа келген кезде ғана денесімен бітеседі.

№7. Баланың жасын білу үшін дәрігерге сан сүйегінің рентгенограммасын әкеліп көрсеткен, ал онда сан сүйегінің басында тек бір ғана сүйектену нүктесі көрінеді. Бала неше жаста?

Жауап: Бала 1 жаста.

№8. Автомобиль авариясынан адам басының бүйір беті жарақаттанды. Самай сүйегінің қабыршығы пирамидадан бөлінді. Бұндай жағдайда самай сүйегінің қай каналы бұзылды?

Жауап: Бұлшықет-түтіктегі өзек зақымдалады.

№9. Операция кезінде хирург самай сүйектің астыңғы бетіндегі пирамидасында мойындырық тесікке бағытталған. Оператордың дұрыс емес әрекетінде қандай канал бұзылуы мүмкін?

Жауап: Оператордың дұрыс емес әрекетінде ұйқы артериясының өзегі бұзылуы мүмкін, арты қан кетуге соқтыруы ықтимал

№10. Бір жасар балада рентгенологиялық суретте бассүйектің маңдай бөліміндегі ортаңғы сызығында саңылау байқалады. Оның себебі неде?

Жауап: Маңдай сүйек екі бөліктен дамиды, 2 жасқа таман ме

№11. Жол апатынан кейін зардап шеккен адамда мұрын жарақаттанды. Бұл жерде мұрын пердесінің сынуы байқалды. Бұл жағдайда қай сүйек зақымданған?

Жауап: Торлы сүйек пен өре сүйек.

№12. Қабыну процессі кезінде көз алмасының төменгі қабырғасында іріңді процесс пайда болды. Емдеуші дәрігер қабыну процессінің көз алмасынан қанат таңдай шұңқырына дейін жайылып кетуін күдіктенеді. Қандай тесік арқылы қабыну процессі қанат таңдай шұңқырына өтіп кетуі мүмкін?

Жауап: Қабыну процессінің қанат таңдай шұңқырына төменгі көздік саңылау арқылы өтуі мүмкін.

№13. Мойындырық тесік бас қаңқасының төменгі бөлігінде орналасқан. Ол арқылы нервтер мен ірі вена тамырлары өтеді. Егер де осындай ірі вена тамырлары жарылатын болса бас қаңқасының қай қуысына қан құйылу болады?

Жауап: Вена тамырларының қан ұйылу артқы ми шұңқырына таралады.

№14. Конъюнктивит нәтижесінде көз ұясынан ірің шыға бастады мұрын қуысына қабыну процесі көз ұясында мұрын қуысынан қай өзек бойына қатысады?

Жауап: Қабынудың қанат-таңдай шұңқырына өтуі төменгі көз шарасы саңылауынан.

№15. Науқаста шонданай нервсінің қабынуынан кейін санның артқы топ бұлшықетінің параличі асқыну берді. Берілген асқыну төменгі аяқ белдемесінде қандай қозғалыс бұзылғаны байқалған?

Жауап: Науқасқа бүгу және санды сыртқа қарай аудару қиындау түседі.

Уақытты басқару

	Сабақ бөлімдерінің атауы	Симуляциялық сабақ			
		5сағаттық -225мин	6сағаттық - 270мин	3сағаттық- 135мин	2 сағаттық- 90мин
1	Ұйымдастыру бөлімі	5мин	5мин	5мин	5мин
2	Өтілген тақырып бойынша негізгі білімін өзектендіру	50мин	60мин	30 мин	20 мин
3	Білім алушылардың көрнекі құралдармен өзіндік	50мин	60мин	30 мин	15 мин

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 17 беті

	жұмысы				
4	Жағдайлық және/немесе тестілік есептерді шешу	40мин	45мин	20 мин	10 мин
5	Сабақты қорытындылау (жағдайлық және тестілік есептерді тексеру)	30мин	35мин	20 мин	10 мин
6	Жаңа ақпаратты баяндау	20мин	30мин	10 мин	10 мин
7	Оқытушының басқаруымен білім алушылардың өзіндік жұмысы	20мин	25мин	10 мин	10 мин
8	Үйге тапсырма	10мин	10мин	10 мин	10 мин

Симуляциялық сабақ №2

4.1.Тақырыбы: Асқорыту жүйесі ағзаларының анатомиясы.

4.2.Мақсаты: Асқорыту жүйесі ағзаларының құрылысы, топографиясы және қызметінің ерекшеліктерін оқыту.

4.3. Оқыту мақсаты: Асқорыту жүйесі ағзаларын муляждардан, планшеттерден, кестелерден көрсету, айту, табуды үйрету. Студенттерді муляждардан, планшеттерден, Кестелерден ауыз қуысы ағзаларын, өңешті көрсету, айту, табуды үйрету.

4.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Ауыз қуысының қабырғаларын қандай ағзалар түзеді?
2. Тістің құрылысын айтыңыз. Тістің әртүрлі формалары немен ерекшеленеді?
3. Сүт және тұрақты тістердің шығу мерзімдерін атаңыз?
4. Сүт және тұрақты тістердің толық формуласын жазыңыз.
5. Тілдердің бетінде қандай бүртіктер бар? Дәм бүртіктері қайсысында бар?
6. Тіл бұлшықеттерінің қандай анатомиялық топтары, тілдің бұлшықеттерінің қызметін атаңыз.
7. Кіші сілекей бездерінің топтарын атаңыз.
8. Үлкен сілекей бездерінің өзектері ауыз қуысының қай қабырғасында ашылады.
9. Жұмсақ тандай бұлшықеттерінің басталуы және бекуін атаңыз.
10. Жұтқыншақты лимфалық сақиналарының бадамшалары қай жерде орналасқан.
11. Жұтқыншақтың бұлшықеттерін және оның басталу жерін атаңыз?
12. Өңештің қандай жерлерінде тарылтқыш бар, ол немен байланысты?
13. Омыртқалардың қандай деңгейінде асқазанның кірер және шығар тесігі орналасқан?
14. Асқазанның (ішастардың) жалғамаларын атаңыз.

4.5. Білім берудің және оқытудың әдістері:

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, торспен, муляждармен, кестелермен, планшеттермен, плакаттармен жұмыс.

4.6. Әдебиет:

№1 тақырыпта көрсетілген

7. Бақылау (сұрақтар, тестілер, есептер):

Жағдайлық есептер:

№1. Стоматолог-дәрігер ауыз қуысын қарайды. Жұмысқа кіресер алдында тіл астына тампон салады. Неге бұл манипуляцияны жасайды?

Жауап: Сілекейді азайту мақсатында.

№2. Дәрігер-стоматолог тіске пломб салады. Ауыз қуысында сілекейдің жиналуын азайту үшін шықшыт безінің өзегінің тесігін жабу үшін тампонды қайда салуы керек?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 18 беті

Жауап: Дәрігер тампонды немесе дренаждық трубканы ауыз кіреберісіне салады.

№3. Балада үстіңгі және астыңғы күрек тістер түгелімен шықты. Баланың жасын анықта.

Жауап: 10-12 айлық бала

№4. Балада мұрынмен дем алу қиындады. Дәрігер қай бадамшаның үлкейгені туралы ойлау керек?

Жауап: Жұтқыншақтық бадамша үлкейген

№5. Балада үстіңгі және астыңғы күрек тістер түгелімен шықты. Баланың жасын анықта.

Жауап: 10-12 айлық бала

Сабақ №3

4.1. Тақырыбы: Тыныс алу жүйесінің ағзалары: құрылысы, топографиясы және функциясы.

4.2. Мақсаты: Тыныс алу жүйесі ағзаларының қызметтік және құрылыс ерекшеліктерін оқып білу.

4.3. Оқыту мақсаты: Студенттерді торстан, муляждардан, плакаттардан тынысалу жүйесі ағзаларын: мұрын қуысы, көмей, кеңірдек, бронхылар, өкпе, өкпеқапты тауып, атап көрсетуді үйрету.

4.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Мұрын қуысы.
2. Көмей. Көмей шеміршектері. Көмей бұлшықеттері.
3. Көмей қуысы. Дыбыс түзілу.
4. Кеңірдек. Кеңірдек бифуркациясы.
5. Бронхылар. Бронхылардың тармақталуы.
6. Өкпенің құрылысы. Өкпенің сегментарлық құрылысы.
7. Өкпеқап.
8. Ағзалардың голотопиясы, склетотопиясы, синтопиясы.
9. Нервтендірілуі, қанмен қамтамасыз етілуі, веналық және лимфалық ағымы.

4.5. Білім берудің және оқытудың әдістері:

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, торспен, муляждармен, кестелермен, планшеттермен, плакаттармен жұмыс. «Пирогов» интерактивті анатомиялық столында жұмыс.

4.6. Әдебиет:

№1 тақырыпта көрсетілген

7. Бақылау (сұрақтар, тестілер, есептер):

1. Мұрын қуысының бөліктері:
 - а) тыныс алу және көру аймақтары
 - б) тыныс алу және түйісуді сезу аймақтары
 - в) тыныс алу және иіс сезу аймақтары+
 - г) иіс сезу және есту аймақтары
 - д) иіс сезу және дәм сезу аймақтары
2. Мұрындық жол – бұл ...
 - а) мұрын қуысының кіреберісі
 - б) мұрын-көзжас өзегінің тесігі
 - в) жоғарғы жақсүйектің мандайлық өсіндісінің жанындағы жүлге
 - г) мұрын қалқанының астындағы кеңістік+
 - д) сынатәрізді сүйектің үлкен және кіші қанаттардың арасындағы саңылау
3. Көмей шодырын түзеді:
 - а) жүзіктәрізді шеміршектің доғасы
 - б) жүзіктәрізді шеміршектің табақшасы
 - в) ожаутәрізді шеміршек

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 19 беті

- г) қалқанша жанындағы шеміршектің төменгі мүйізі
 д) қалқантәрізді шеміршектің екі табақшасының өзара қосылған жері+
4. көмей бөлігі болып табылады:
- а) тынысалу жүйесі және дыбыс түзу аппараты+
 б) тыныс алу жүйесі және тірек – қимыл аппараты
 в) асқорыту жүйесі және дыбыс аппараты
 г) асқорыту жүйесі және несепжыныс аппараты
 д) несепжыныс жүйесі және дауыс аппараты.
5. Кеңірдек – бұл ...
- а) ауыз қуысы мен өңештің аралығында орналасқан түтікті ағза
 б) көмей мен басты бронхтардың аралығында орналасқан түтікті ағза+
 в) бүйректің жоғарғы шетінде орналасқан ағза
 г) бүйрек пен несеп қуықтың аралығында орналасқан түтікті ағза
 д) өкпелердің аралығында орналасқан үлесті ағза
6. Кеңірдек айырығы – бұл ...
- а) көршілес шеміршектік жартылай сақиналардың аралығындағы дәнекер тіндік табақша
 б) кеңірдектің сыртқы қабығы
 в) кеңірдек қабырғасының қақпағы
 г) кеңірдектің қолқамен қиылысқан жері
 д) кеңірдектің екі басты бронхтарға бөлінген жері+
7. Төменгі мұрын жолына ашылады:
- а) маңдай қойнауы
 б) гаймор қойнауы
 в) торлы сүйектің (кеңсіріктің) алдыңғы ұяшықтары
 г) евстахий түтігі
 д) мұрын-көзжас өзегі+
8. Көмейдің тақ шеміршегі:
- а) қалқаншатәрізді+
 б) мүйізтәрізді
 в) сынатәрізді
 г) ожаутәрізді
 д) төрт бұрышты
9. Көмейдің скелетотопиясы:
- а) бассүйек негізі
 б) II-мойын омыртқа тұсы
 в) IV, VI - VII мойын омыртқалары тұсында+
 г) VI-VII мойын омыртқалары тұсында
 д) I-кеуде омыртқа тұсында
10. Көмейдің синтопиясы:
- а) алдында-қалқанша безбен жанасады+
 б) артында-мойын бұлшықеттері
 в) алдында-омыртқа шандыры
 г) тіл түбірімен
 д) өңешпен
11. Бронх ағашының құрамына кіреді:
- а) альвеолдық бронхтар
 б) басты бронхтар+
 в) альвеолы
 г) альвеолалық жол
 д) кеңірдек
12. Альвеолдық (ацинус) ағаштың құрамы:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 20 беті

- а) сегменттік бронхтар
- б) үлестік бронхтар
- в) тыныстық бронхшалар+
- г) басты бронхтар
- д) кеңірдек
- 13. Өкпе қақпасы орналасқан:
 - а) көкейттік бетінде
 - б) ұшында
 - в) қабырғалық бетінде
 - г) медиалді бетінде+
 - д) табанында
- 14. 3-сегменттен құралған:
 - а) оң өкпенің төменгі үлесі
 - б) сол өкпенің төменгі үлесі
 - в) оң өкпенің ортаңғы үлесі
 - г) оң өкпенің жоғарғы үлесі+
 - д) сол өкпенің жоғарғы үлесі
- 15. Екі сегменттен құралған:
 - а) оң өкпенің төменгі үлесі
 - б) сол өкпенің төменгі үлесі
 - в) сол өкпенің жоғарғы үлесі
 - г) оң өкпенің жоғарғы үлесі
 - д) оң өкпенің ортаңғы үлесі+
- 16. Өкпенің беттері:
 - а) алдыңғы беті
 - б) көкеттік беті+
 - в) жоғарғы беті
 - г) латералдық беті
 - д) артқы беті
- 17. Дауыс санылауының шеміршек аралық бөлігі орналасқан:
 - а) көмекей кіреберісі қатпарларының арасында
 - б) ожаутәрізді шеміршектердің арасында+
 - в) кіреберіс және дауыс қатпарларының арасында
 - г) сынатәрізді шеміршектер арасында
 - д) мүйізшетәрізді шеміршектер арасында
- 18. Жүзіктәрізді шеміршектің доғасы бағытталған:
 - а) алға қарай+
 - б) артқа қарай
 - в) жоғары
 - г) төмен
 - д) ішке
- 19. Дауыс саңылауын кеңітетін бұлшықеттер:
 - а) қалқанша-ожаутәрізді бұлшық ет
 - б) көлденең ожаутәрізді бұлшық ет
 - в) латеральді жүзік-ожау тәрізді бұлшық ет
 - г) жүзік-ожаутәрізді артқы бұлшықет+
 - д) қиғаш ожаутәрізді бұлшық ет
- 20. Дауыс түзуге қатысатын бұлшықеттер:
 - а) ауыз қуысы қабырғасының бұлшықеттері
 - б) тіл бұлшықеттері
 - в) жұтқыншақ бұлшықеттері

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 21 беті

- г) көмей бұлшықеттері+
- д) мимикалық бұлшықеттері
- 21. Кеңірдек айрығы (бифуркациясы) орналасқан деңгей:
 - а) төс сүйектің бұрышы
 - б) V-ші кеуде омыртқасы+
 - в) төс сүйектің мойындырық тілігі
 - г) қолқа доғасының жоғарғы жиегі
 - д) III –кеуде омыртқасы
- 22. Кеңірдектің алдында орналасқан:
 - а) жұтқыншақ
 - б) мойын шандырының кеңірдек алдындағы+
табақшасы
 - в) өңеш
 - г) кеуде түтігі
 - д) көмей
- 23. Сол өкпе қақпасында басты бронхтың үстінде орналасқан:
 - а) өкпе артериясы+
 - б) жартылай сыңар вена
 - в) кеуде түтігінің доғасы
 - г) сыңар вена
 - д) өкпе веналары
- 24. Оң басты бронхтың үстінде орналасқан:
 - а) жартылай сыңар вена
 - б) кеуде түтігінің доғасы
 - в) сыңар вена+
 - г) өкпе сабауының айырығы
 - д) симпатикалық сабау
- 25. Оң өкпе қақпасының ең үстіңгі жағында орналасқан:
 - а) өкпе артериясы
 - б) оң жақ жоғарғы өкпе венасы
 - в) нервтер
 - г) басты бронх+
 - д) оң жақ төменгі өкпе венасышығы
- 26. Сол өкпедегі сегменттер саны:
 - а) 10+
 - б) 2
 - в) 7
 - г) 8
 - д) 9
- 27. Дауыс байламдарын керетін бұлшықеттер:
 - а) артқы жүзік-ожау тәрізді бұлшықет
 - б) қалқанша-ожау тәрізді бұлшықеті
 - в) қалқанша – тіласты бұлшықеті
 - г) жүзік-қалқанша бұлшықеті+
 - д) қиғаш жүзіктәрізді бұлшықет
- 28. Кеңірдектің шырышты қабығында орналасқан анатомиялық құрылымдар:
 - а) кеңірдек бездері+
 - б) сақина тәрізді байлам
 - в) қақпалық бездер
 - г) шоғырланған (пейер) лимфалық түйіншелер
 - д) жекелеген түйіншелер

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 22 беті

Сабақ №4

4.1. Тақырыбы: Жүрек-қан тамыр жүйесінің жалпы анатомиясы. Үлкен және кіші қан айналым шеңберлерінің артериялары. Жоғарғы және төменгі қуыс вена, қақпа венасының жүйесі.

4.2. Мақсаты: Жүрек-қан тамыр жүйесінің құрылысы мен қызметінің ерекшеліктерін оқыту.

4.3. Оқыту міндеттері: Студенттерді муляждардан, планшеттерден, жүрек, қолқа және оның тармақтары, үлкен қан айналымының артерияларын табуды және айтуды үйрету. Жоғарғы, төменгі қуыс веналардың, қақпа венасының қалыптастыру көздерін студенттерге үйрету.

4.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Жүректің беттерін атаңыз?
2. Оң жүрекшеде қандай тесіктер бар?
3. Жүректің қаңқасының (жұмсақ) құрылымдарына не кіреді?
4. Атриовентрикулярлы оң және сол қақпақшалар қанша жармалардан тұрады?
5. Оң және сол қарыншаларда емізікше бұлшықет қанша? Олар қай жерде орналасқан? Қалай аталады?
6. Жүректің өткізгіш жүйесінің бөліктерін атаңыз. Оның қай бөліктерін атаңыз. Оның қай бөліктері қай жерде орналасады?
7. Қолқа доғасының тармақтарын атаңыз.
8. Кеуде қолқасынан қандай париетальды тармақтар шығады?
9. Кеуде қолқасынан қандай вицеральды тармақтар шығады?
10. Ұйқы үшбұрышында қандай жүйемен сыртқы ұйқы артериясының тармақтары шығады?
11. Сыртқы ұйқы артериясының артқы тармақтарын және таралу аймақтарын атаңыз?
12. Ішкі мықын артериясының париетальды тармақтарын және олардың тармақталу аймағын атаңыз?
13. Ішкі мықын артериясының вицеральды тармақтарын атаңыз.
14. Кіндік артериясы нені білдіреді? Одан қандай тармақтар шығады?
15. Жүйеаралық және жүйеішілік жамбас артерияларының аностомоздарын атаңыз.
16. Сыртқы мықын артериясының тармақтарын атаңыз? Олар қалай аталады және олардың қанмен қамтамасыз ету ағзалары?
17. Жоғарғы қуысты вена қандай ағзалармен шектеседі?
18. Жартылай сыңарлы вена қайда орналасады және қандай ағзалармен шектеседі?
19. Жартылай сыңарлы венаның құйылыстарын атаңыз.
20. Жартылай қосымша венаның құйылыстарын атаңыз.
21. Омыртқа өрімдерінен веноздық қан қандай тамырлардан ағады.
22. Жартылай сыңарлы оң және сол веналар қандай ағзалармен шектеседі, ағзаларды атаңыз.
23. Төменгі қуыс венаның париетальды құйылыстарын атаңыз.
24. Төменгі қуыс венаның висцеральды құйылыстарын атаңыз.
25. Қақпа венасының құйылыстарын атаңыз. Олар қай жерде қосылады және қақпа венасын түзеді?
26. Төменгі шажырқай венасына қандай вена енеді?
27. Көкбауыр венасына қандай вена енеді?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 23 беті

28. Қақпа венасының құйылыстары қандай веналармен аностомозданады, портованальды аностомоз түзе отыра?

4.5. Оқыту және оқытудың әдістері:

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, торспен, муляждармен, кестелермен, планшеттермен, плакаттармен жұмыс.

4.6. Әдебиет:

№1 тақырыпта көрсетілген.

4.8. Бақылау (сұрақтар, тестілер, есептер):

Тесттер:

- Кіші қан айналу шеңбері басталады:
 - Оң жақ қарыншадан+
 - Сол жақ қарыншадан
 - Оң жақ жүрекшеден
 - Сол жақ жүрекшеден
 - Веналық қойнауадан
- Үлкен қан айналу шеңбері басталады:
 - Оң жақ қарыншадан
 - Сол жақ қарыншадан+
 - Оң жақ жүрекшеден
 - Сол жақ жүрекшеден
 - Венозды қойнауадан
- Кіші қан айналу шеңбері аяқталады :
 - Оң жақ қарынша
 - Сол жақ қарынша
 - Оң жақ жүрекшеде
 - Сол жақ жүрекше+
 - Веналық қойнауада
- Жүректің тәждік қойнауы ашылады:
 - Оң жақ қарыншада
 - Сол жақ қарыншада
 - Оң жақ жүрекшеде+
 - Сол жақ жүрекшеде
 - Қолқа буылтығында
- Үлкен қан айналу шеңбері аяқталады:
 - Оң жақ қарыншада
 - Сол жақ қарыншада
 - Оң жақ жүрекшеде+
 - Сол жақ жүрекшеде
 - Веналық қойнауада
- Жүректің көкеттік бетінде орналасқан жүлгелер:
 - қарынша аралық артқы жүлге+
 - Алдыңғы қарынша аралық жүлге
 - Шекаралық жүлге
 - Дорзалді жүлге
 - Жүрекше аралық жүлге
- Жүректің төс-қабырғалық бетіндегі жүлгелер:
 - қарынша аралық артқы жүлге
 - Алдыңғы қарынша аралық жүлге+

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 24 беті

- в) Шекаралық жүлге
- г) Дорзалді жүлге
- д) Жүрекше аралық жүлге
- 8. Жүректің ішкі қабығы:
 - а) Эндокард+
 - б) Миокард
 - в) Эпикард
 - г) Перикард
 - д) Адвентиция
- 9. Жүректің ортаңғы қабығы:
 - а) Эндокард
 - б) Миокард+
 - в) Эпикард
 - г) Перикард
 - д) Адвентиция
- 10. Жүректің сыртқы қабығы:
 - а) Эндокард
 - б) Миокард
 - в) Эпикард+
 - г) Перикард
 - д) Адвентиция
- 11. Жүрекқап басқаша аталады:
 - а) Эндокард
 - б) Миокард
 - в) Эпикард
 - г) Перикард+
 - д) Адвентиция
- 12. Жүректің жармалы қақпақтары орналасқан :
 - а) Жүрекше - қарыншалық тесікте+
 - б) Сопақ тесікте
 - в) Өкпе сабауының тесігінде
 - г) Қолқаның тесігінде
 - д) Тәждік қойнаудың тесігінде
- 13. Жүректің жарты айлы қақпақтары орналасқан :
 - а) Оң жақтық жүрекше - қарыншалық тесікте
 - б) Сопақ тесікте
 - в) Өкпе сабауының тесігінде+
 - г) Сол жақтық жүрекше - қарыншааралық тесікте
 - д) Тәждік қойнаудың тесігінде
- 14. Жүректің үшжармалы қақпағы орналасқан:
 - а) Оң жақтық жүрекше - қарыншалық тесікте+
 - б) Сопақ тесікте
 - в) Өкпе сабауының тесігінде
 - г) Сол жақтық жүрекше - қарыншалық тесікте
 - д) Тәждік қойнаудың тесігінде
- 15. Жүректің екіжармалы (митралдық) қақпағы орналасқан :
 - а) Оң жақтық жүрекше - қарыншалық тесікте
 - б) Сопақ тесікте
 - в) Өкпе сабауының тесігінде
 - г) Сол жақтық жүрекше - қарыншалық тесікте+
 - д) Тәждік қойнаудың тесігінде

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 25 беті

16. Сол жақтық қарыншадан шығады
 - а) Жоғарғы қуыс вена
 - б) Қолқа+
 - в) Өкпе сабауы
 - г) Өкпе веналары
 - д) Төменгі қуыс вена
17. Оң жақ қарыншадан шығады
 - а) Жоғарғы қуысты вена
 - б) Қолқа
 - в) Өкпе сабауы+
 - г) Өкпе веналары
 - д) Төменгі қуысты вена
18. Оң жақ жүрекшеге құяды :
 - а) Жоғарғы қуыс вена+
 - б) Қолқа
 - в) Өкпе сабауы
 - г) Сол өкпе веналары
 - д) Оң өкпе веналары
19. Сол жақтық жүрекшеге құяды :
 - а) Жоғарғы қуысты вена
 - б) Қолқа
 - в) Өкпе сабауы
 - г) Өкпе веналары+
 - д) Төменгі қуысты вена
20. Қолқаның жоғарлаған бөлігінің тармақтары :
 - а) Иық-бас сабауы
 - б) Жүректің тәждік артериялары+
 - в) Оң жақ жалпы ұйқы артериясы
 - г) Сол жақ жалпы ұйқы артериясы
 - д) Сол жақ бұғана асты артериясы
21. Қолқаның айырығы орналасқан :
 - а) кеуде омыртқаның тұсында
 - б) I - бел омыртқаның тұсында
 - в) II - бел омыртқаның тұсында
 - г) IV – бел омыртқаның тұсында+
 - д) III - бел омыртқаның тұсында
22. Асқазанды қандандырады:
 - а) Құрсақ сабауы+
 - б) Жоғарқы шажырқай артериясы
 - в) Төменгі шажырқай артериясы
 - г) Мықын артериясы
 - д) Кеуде қолқасы
23. Бауырды қандандырады:
 - а) Құрсақ сабауы+
 - б) Жоғарқы шажырқай артериясы
 - в) Төменгі шажырқай артериясы
 - г) Мықын артериясы
 - д) Кеуде қолқасының тармақтары
24. Көкбауырды қандандырады:
 - а) Құрсақ сабауы+
 - б) Жоғарқы шажырқай артериясы

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 26 беті

- в) Төменгі шажырқай артериясы
- г) Мықын артериясы
- д) Кеуде қолқасы
- 25. Соқыр ішекті қандандырады :
 - а) Құрсақ сабауы
 - б) Жоғарқы шажырқай артериясы+
 - в) Төменгі шажырқай артериясы
 - г) Мықын артериясы
 - д) Кеуде қолқасы
- 26. Жоғарылаған жиек ішекті қандандырады :
 - а) Құрсақ сабауы
 - б) Жоғарқы шажырқай артериясы+
 - в) Төменгі шажырқай артериясы
 - г) Мықын артериясы
 - д) Кеуде қолқасы
- 27. Көлденең жиек ішекті қандандырады :
 - а) Құрсақ сабауы
 - б) Жоғарқы шажырқай артериясы+
 - в) Төменгі шажырқай артериясы
 - г) Мықын артериясы
 - д) Кеуде қолқасы
- 28. Төмендеген жиек ішекті қандандырады :
 - а) Құрсақ сабауы
 - б) Жоғарқы шажырқай артериясы
 - в) Төменгі шажырқай артериясы+
 - г) Мықын артериясы
 - д) Кеуде қолқасы
- 29. Сигматәрізді жиек ішекті қандандырады :
 - а) Құрсақ сабауы
 - б) Жоғарқы шажырқай артериясы
 - в) Төменгі шажырқай артериясы+
 - г) Мықын артериясы
 - д) Кеуде қолқасы
- 30. Тік ішектің жоғарғы бөлігін қандандырады :
 - а) Құрсақ сабауы
 - б) Жоғарқы шажырқай артериясы
 - в) Төменгі шажырқай артериясы+
 - г) Мықын артериясы
 - д) Кеуде қолқасы
- 31. Аталық безді қандандырады :
 - а) Жалпы мықын артериясы
 - б) Сыртқы мықын артериясы
 - в) Ішкі мықын артериясы
 - г) Қолқаның іштік бөлігі+
 - д) Қолқаның кеуделік бөлігі
- 32. Несепқуықты қандандырады:
 - а) Жалпы мықын артериясы
 - б) Сыртқы мықын артериясы
 - в) Ішкі мықын артериясы+
 - г) Қолқаның іштік бөлігі
 - д) Қолқаның кеуделік бөлігі

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 27 беті

33. Қуықасты безін қандандыратын артерия қандай артериядан басталады:

- а) Жалпы мықын артериясы
- б) Сыртқы мықын артериясы
- в) Ішкі мықын артериясы+
- г) Қолқаның іштік бөлігі
- д) Қолқаның кеуделік бөлігі

34. Жатырды қандандырушы артерия, басталады:

- а) Жалпы мықын артериясынан
- б) Сыртқы мықын артериясынан
- в) Ішкі мықын артериясынан+
- г) Қолқаның іштік бөлігінен
- д) Қолқаның кеуделік бөлігінен

35. Тік ішектің ортаңғы бөлігін қандандырушы артерия, басталады:

- а) Жалпы мықын артериясынан
- б) Сыртқы мықын артериясынан
- в) Ішкі мықын артериясынан+
- г) Қолқаның іштік бөлігінен
- д) Қолқаның кеуделік бөлігінен

36. Тізе буынын қандандырады:

- а) Сыртқы мықын артериясы
- б) Санның терең артериясы
- в) Тақым артериясы+
- г) Алдыңғы асықты жілік артериясы
- д) Артқы асықты жілік артериясы

37. Сирақ бұлшықеттерінің алдыңғы тобын қандандырады:

- а) Сыртқы мықын артериясы
- б) Санның терең артериясы
- в) Тақым артериясы
- г) Алдыңғы асықты жілік артериясы+
- д) Артқы асықты жілік артериясы

38. Сирақ бұлшықеттерінің артқы тобын қандандырады:

- а) Сыртқы мықын артериясы
- б) Санның терең артериясы
- в) Тақым артериясы
- г) Алдыңғы асықты жілік артериясы
- д) Артқы асықты жілік артериясы+

39. Иық артериясы қандандырады:

- а) Иықтың бұлшықеттерін+
- б) Санның бұлшықеттерін
- в) Білектің алдыңғы топ бұлшықеттерін
- г) Білектің артқы топ бұлшықеттерін
- д) Білектің терең алдыңғы топ бұлшықеттерін

40. Алдыңғы асықты жілік артериясы қандандырады:

- а) Иықтың бұлшықеттерін
- б) Санның бұлшықеттерін
- в) Сирақ топ бұлшықеттерінің алдыңғы тобын+
- г) Білектің артқы топ бұлшықеттерін
- д) Білектің терең алдыңғы топ бұлшықеттерін

41. Артқы асықты жілік артериясы қандандырады:

- а) Иықтың бұлшықеттерін
- б) Санның бұлшықеттерін

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 28 беті

- в) Сирақтың артқы топ бұлшықеттерін+
- г) Білектің артқы топ бұлшықеттерін
- д) Білектің терең алдыңғы топ бұлшықеттерін
- 42. Мимикалық бұлшықеттерді қандандырады:
 - а) Ішкі ұйқы артерия
 - б) Сыртқы ұйқы артериясы+
 - в) Жалпы ұйқы артерия
 - г) Бұғанаастылық артерия
 - д) Қолқаның жоғарлаған бөлігі арқылы
- 43. Шайнау бұлшықеттерін қандандырады:
 - а) Ішкі ұйқы артериясы
 - б) Сыртқы ұйқы артериясы+
 - в) Жалпы ұйқы артерия
 - г) Бұғанаастылық артерия
 - д) Қолқаның жоғарлаған бөлігі арқылы
- 44. Ішкі ұйқы артериясының өтетін жері:
 - а) Ұйқы өзегі+
 - б) Беттік өзек
 - в) Төменгі жақтық өзекше арқылы
 - г) Қылқанды тесік арқылы
 - д) Көру өзегі арқылы
- 45. Сол жақтық жалпы ұйқы артериясы баталады:
 - а) Иық-бас сабауынан
 - б) Қолқа доғасынан+
 - в) Қолқаның жоғарлаған бөлігінен
 - г) Кеуде қолқасынан
 - д) Іш қолқасынан
- 46. Оң жақтық бұғанаасты артериясы баталады:
 - а) Иық-бас сабауынан+
 - б) Қолқа доғасынан
 - в) Қолқаның жоғарлаған бөлігінен
 - г) Кеуде қолқасынан
 - д) Іш қолқасынан
- 47. Сол жақтық бұғанаасты артериясы баталады:
 - а) Иық-бас сабауынан
 - б) Қолқа доғасынан+
 - в) Қолқаның жоғарлаған бөлігінен
 - г) Кеуде қолқасынан
 - д) Іш қолқасынан
- 48. Жүректің сол жақ қарыншасынан шығатын тамыр:
 - а) тәждік артерия
 - б) қолқа+
 - в) ұйқы артериясы
 - г) иық артериясы
 - д) мойындырық венасы
- 49. Жүректің оң жақ қарыншасынан шығатын тамыр:
 - а) тәждік артерия
 - б) қолқа
 - в) өкпе сабауы+
 - г) ұйқы артериясы
 - д) бұғанаасты венасы

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 29 беті

50. Сол жақ жүрекшеге құятын тамырлар:

- а) мойындырық венасы
- б) жоғарғы қуыс вена
- в) қақпа венасы
- г) өкпе веналары+
- д) бұғанаасты венасы

51. Жүректің митралдық қақпағы орналасқан:

- а) сол қарынша мен қолқаның арасында
- б) сол жақтағы жүрекше мен қарыншаның арасында+
- в) оң жүрекше мен қарыншаның арасында
- г) оң қарынша мен өкпе сабауының арасында
- д) жоғарғы қуыс вена мен оң жүрекшенің арасында

52. Жүрек қарыншалары миокарды қабаттарының саны:

- а) екі
- б) төрт
- в) үш+
- г) бір
- д) бес

53. Жүректің беттері:

- а) бауырлық
- б) төс- қабырғалық+
- в) төстік
- г) қабырғалық
- д) көкірекаралықтық

54. Оң жақтағы жүрекше- қарынша тесігінде орналасқан:

- а) екі жармалы қақпақ
- б) митралдық қақпақ
- в) жартыайлы қақпақ
- г) өкпе сабауының қақпағы
- д) үшжармалы қақпақ+

55. Қабырғаларының құрылымына байланысты артериялардың түрлері:

- а) серпімді(эластикалық), бұлшықеттік және аралас+
- б) серпімді, сірлі және аралас
- в) серпімді, ретикулярлық және аралас
- г) серпімді, гиалинді және аралас
- д) серпімді, аралас және сірлі

56. Қолқа доғасынан кететін артериялар:

- а) оң жақтағы жалпы ұйқы артериясы
- б) қолтық артериясы
- в) сол жақтағы жалпы ұйқы артериясы+
- г) омыртқа артериясы
- д) иық артериясы

57. Қолқа доғасынан кететін ірі тамырлар:

- а) иық-бас сабауы, сол жалпы ұйқы және сол бұғанаасты артериялары+
- б) иық-бас сабауы, сол жалпы ұйқы және оң бұғанаасты артериялары
- в) иық-бас сабауы, оң жалпы ұйқы және сол бұғанаасты артериялары
- г) иық-бас сабауы, оң жалпы ұйқы және оң бұғанаасты артериялары
- д) иық-бас сабауы, омыртқа және қолтық артериялары

58. Сопақ шұңқыр нақты (жақсы) көрінетін жүректің бөлігі:

- а) оң жүрекше құлақшасының қабырғасы

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 30 беті

- б) қарыншааралық қалқа
- в) сол жүрекше құлақшасының қабырғасы
- г) жүрекшеаралық қалқаның оң жақ беті+
- д) сол қарыншаның қабырғасы
- 59. Сопақ тесіктің маңызы:
 - а) өкпелік сабау мен қолқаны қосады
 - б) жоғарғы қуыс вена мен өкпе сабауын қосады
 - в) оң қарыншаны сол қарыншамен байланыстырады
 - г) пренатальды онтогенезде жүрекшелерді байланыстырып тұрады+
 - д) өкпе сабауы мен төменгі қуыс венаны қосады
- 60. Оң жүрекшеге ашылады:
 - а) өкпелік вена
 - б) тәждік қойнау+
 - в) көкбауыр венасы
 - г) бауыр венасы
 - д) сыңар вена
- 61. Сол жүрекше қабырғасындағы тесік:
 - а) жоғарғы қуыс вена тесігі
 - б) өкпе веналарының тесіктері+
 - в) өкпе сабауы тесігі
 - г) қолқа тесігі
 - д) төменгі қуыс вена тесігі
- 62. Жүректің өткізгіш жүйесінің қойнау-жүрекшелік түйінінің орналасуы:
 - а) қарыншааралық қалқа
 - б) жүрекшеаралық қалқа
 - в) оң жүрекшенің қабырғасында+
 - г) сол жақ құлақша
 - д) жүрекшеаралық қалқасының төменгі бөлігі
- 63. Ересек адамдардағы жүрек ұшының проекциясы:
 - а) 4 сол жақ қабырғаның шеміршегі
 - б) сол жақ 4 қабырға ортаңғы бұғаналық сызығында
 - в) сол жақ 5 қабырға аралығында бұғаналық ортаңғы сызықтан 1,5 см ішке қарай+
 - г) бұғаналық ортаңғы сызық бойынша сол жақ 5 қабырға
 - д) сол жақтағы 5 қабырғаның шеміршегі
- 64. Дене бітімі мезаморфты адамдардағы жүректің орналасуы:
 - а) вертикалды
 - б) горизонталды (көлденең)
 - в) қиғаш+
 - г) горизонталды (сагиталды)
 - д) бойлық
- 65. Ересек адамдардағы жүректің жоғарғы шекарасының орналасуы:
 - а) оң және сол 5-10 қабырғалар шеміршегін байланыстыратын сызық бойынша
 - б) оң және сол II қабырғалар шеміршегін байланыстыратын сызық бойынша
 - в) оң және сол III қабырғалар шеміршегін байланыстыратын сызық бойынша+
 - г) оң және сол IV қабырғалар шеміршегін байланыстыратын сызық бойынша
 - д) оң және сол V қабырғалар шеміршегін байланыстыратын сызық бойынша
- 66. Сол тәждік артериядан кететін тамырлар:
 - а) артқы қарыншааралық тармақ
 - б) айырша без тармағы
 - в) көкеттік тармақтары
 - г) қарыншааралық алдыңғы тармақ+

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 31 беті

- д) көкірекаралық тармақтар
67. Қолқа доғасының тармақтары:
- а) иықбас сабауы+
 - б) оң жақ жалпы ұйқы артериясы
 - в) оң жақтық бұғанаасты артериясы
 - г) омыртқа артериясы
 - д) төменгі тармақ
68. Қолқаның кеуделік бөлігінің тармақтары:
- а) алдыңғы қабырғааралық артериялар
 - б) артқы қабырғааралық артериялар+
 - в) көкбауыр артериясы
 - г) төменгі көкеттің артериясы
 - д) белдік артериясы
69. Жүрекқапты қанмен қамтамасыз етеді:
- а) оң тәждік артерия
 - б) кеуделік қолқаның жүрекқаптық тармақтары+
 - в) оң жақтық тәждік артерия
 - г) қабырғааралық артерия
 - д) сол тәждік артерия
70. Сыртқы ұйқы артериясының артқы тармақтары:
- а) беткей самай артериясы
 - б) төс – бұғана-еміздіктері артерия+
 - в) тілдік артериясы
 - г) жоғарғы жақтық артериясы
 - д) бет артериясы
71. Сыртқы ұйқы артериясының ортаңғы тармақтары:
- а) тіл артериясы
 - б) жоғарғы жақ сүйек артериясы
 - в) жоғарылаған жұтқыншақ артериясы+
 - г) жоғарылаған таңдай артериясы
 - д) бет артериясы
72. Сыртқы ұйқы артериясының соңғы тармақтары:
- а) беткей самай артериясы+
 - б) тілдік артериясы
 - в) көзұя үсті артериясы
 - г) көзұя асты артериясы
 - д) шүйде артериясы
 - е) қалқанша шеміршегінің төменгі жиегі деңгейінде
73. Көз артериясынан кетеді:
- а) бет артериясы
 - б) шүйде артериясы
 - в) a. dorsalis nasi+
 - г) cerebelli interior
 - д) a.spinalis anterior
74. Сатыаралық кеңістіктегі бұғанаасты артериясының тармақтары:
- а) беткей мойын артериясы
 - б) бұғанаүсті артериясы
 - в) қабырға-мойын сабауы+
 - г) қалқанша-мойын сабауы
 - д) ішкі кеуде артериясы
75. Иық буынын қанмен қамтамасыз ететін қолтық артериясының тармақтары:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 32 беті

- а) тоқпан жіліктің алдыңғы айналма артериясы+
- б) жауырынасты артериясы
- в) латералды кеуделік артерия
- г) кеуде-арқа артериясы
- д) жоғарғы кеуде артериясы
- 76. Қолқаның висцералдық жұп тармақтары:
 - а) ортаңғы бүйрекүсті артериялары+
 - б) ұйқыбез – он екі елі ішек артериясы
 - в) бауырлық артериясы
 - г) көкеттік төменгі артериялар
 - д) құрсақ сабауы
- 77. Қолқаның іштік бөлігінің висцералдық сыңар тармақтары:
 - а) құрсақ сабауы+
 - б) жоғарғы тік ішек артериясы
 - в) аналық без артериясы
 - г) ортаңғы жиектік артерия
 - д) көкеттік төменгі артерия
- 78. Құрсақ сабауының 3 артерияға бөлінетін орны:
 - а) ұйқы без денесі жоғарғы жиегінің үстінде+
 - б) XI кеуде омыртқа деңгейінде
 - в) екінші бел омыртқа деңгейінде
 - г) ұйқы без денесінің жоғарғы жиегінің астында
 - д) III бел омыртқаның деңгейінде
- 79. Құрсақ сабауының тармақтары:
 - а) асқазандық сол артерия+
 - б) асқазандық оң артериясы
 - в) жоғарғы шажырқай артериясы
 - г) атабез артериясы
 - д) бүйрек артериясы
- 80. Бауырдың меншікті артериясының тармақтары:
 - а) асқазандық оң артерия+
 - б) оң асқазан-шарбы артериясы
 - в) асқазан – он екі елі ішек артериясы
 - г) асқазандық сол артерия
 - д) сол асқазан-шарбы артериясы
- 81. Қолқаның іштік бөлігінен төменгі шажырқай артериясының кететін деңгейі:
 - а) II-бел омыртқаның деңгейінде
 - б) қолқаның оң жағынан
 - в) III бел омыртқаның деңгейінде+
 - г) IV бел омыртқаның деңгейінде
 - д) I бел омыртқаның деңгейінде
- 82. Еркектер жүрегінің орташа массасы:
 - а) 400 гр
 - б) 350 гр
 - в) 300 гр+
 - г) 250 гр
 - д) 500 гр
- 83. Іш қуысының тақ ағзаларынан қан жинайтын вена:
 - а) ішкі мықын венасы
 - б) қақпа венасы+
 - в) көкеттік төменгі вена

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 33 беті

- г) төменгі қуыс вена
- д) жоғарғы қуыс вена
- 84. Қақпа венасы кіреді:
 - а) көкбауырға
 - б) асқазанға
 - в) ұйқы безіне
 - г) бауырға+
 - д) бүйрекке
- 85. Бас пен мойын ағзаларынан қан жинайтын вена:
 - а) ішкі мойындырық венасы+
 - б) бұғанаасты венасы
 - в) қолтық венасы
 - г) төменгі қуыс вена
 - д) жартылай сіңір вена
- 86. Бауырға баратын вена:
 - а) өкпе венасы
 - б) жоғарғы қуыс вена
 - в) бұғанаасты венасы
 - г) қақпа венасы+
 - д) сыртқы мойындырық венасы
- 87. Төменгі қуыс вена түзіледі:
 - а) қақпа веналарының қосылуынан
 - б) жалпы мықын веналарының қосылуынан+
 - в) сан венларының қосылуынан
 - г) ішкі мойындырық веналарынан қосылуынан
 - д) шажырқайлық және көкбауыр веналарының қосылуынан
- 88. Лимфокапиллярлардың қызметі:
 - а) тіндерден ақуыздың (белоктың) коллоидты ертінділері мен суды сіңіреді+
 - б) газ алмасуды іске асырады
 - в) қан қысымын реттейді
 - г) алғашқы несепті екінші реттік несепке айналдырады
 - д) қан өндіруді іске асырады
- 89. Организмдегі ірі лимфа тамыры:
 - а) ішек сабауы
 - б) кеуде түтігі+
 - в) мойындырық сабауы
 - г) бұғанаасты сабауы
 - д) бел сабауы
- 90. Лимфа басты түтіктер арқылы қайда құйылады?
 - а) қолқаға
 - б) бауырға
 - в) жасушааралық кеңістіктерге
 - г) веналық қойнауға
 - д) веналық бұрышқа+
- 91. Диплотикалық веналар құятын анатомиялық түзілістер:
 - а) жоғарғы сагиталдық қойнау+
 - б) сыртқы мойындырық венасы
 - в) алдыңғы мойындырық венасы
 - г) төменгі тасты қойнау
 - д) жоғарғы тасты қойнау
- 92. Өңеш веналарымен қосылатын (анастомоз) тамырлар:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 34 беті

- а) жалпы бауыр артериясы
- б) көкбауыр венасы
- в) оң асқазан - шарбы венасы
- г) сол асқазан венасы+
- д) шүйде венасы
- 93. Іш қуысының артқы қабырғасында орналасқан венар):
- а) жоғарылаған бел веналар+
- б) төменгі құрсақүсті веналар
- в) жоғарылаған қабырғааралық веналар
- г) жоғарғы тікішектік венасы
- д) беткі құрсақ үсті венасы
- 94. Төменгі қуыс вена деңгейінде басталады?
- а) 3-ші бел омыртқа деңгейінде
- б) 1-ші сегізкөз омыртқа деңгейінде
- в) 4-ші бел омыртқа деңгейінде+
- г) І-ші бел омыртқа деңгейінде
- д) II бел омыртқа деңгейінде
- 95. Төменгі қуыс веналарының қабырғалық (париеталдық) құйылыстары:
- а) жоғарғы тік ішек венасы
- б) төменгі көкеттік веналар+
- в) бүйректік веналар
- г) көкбауыр венасы
- д) ішкі мықын венасы
- 96. Төменгі қуыс венаға құятын веналар:
- а) бел веналары+
- б) төменгі шажырқай венасы
- в) бүйрекүсті веналары
- г) көк бауыр венасы
- д) жоғарғы шажырқай венасы
- 97. Қақпа венасының анатомиялық ерекшеліктері:
- а) төменгі қуыс венаға құяды
- б) іш қуысының сынар ағзаларынан қан жияды+
- в) несепқуықтан қан жияды
- г) жатырдан қанды жинайды
- д) 4 және 5 бел омыртқасының арасында орналасқан
- 98. Веналық қаны қақпа венасына құйылатын ағзалар:
- а) көкет
- б) бауыр
- в) ішек+
- г) жатыр
- д) сол бүйрек
- 99. Қақпа венасының орналасуы:
- а) жіңішке ішак шажырқайының түбінде
- б) шарбылық қаптың шарбылық тесігінің артында
- в) бауыр-он екі елі ішек байламының ішінде+
- г) көлденең жиек ішак шажырқайының түбінде
- д) 4 бел омыртқаның деңгейінде
- 100. Бауыр веналары құйылатын тамыр:
- а) төменгі шажырқай венасы
- б) сынар вена
- в) көкбауыр венасы

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 35 беті

- г) төменгі қуыс венасы+
- д) жоғарғы қуыс венасы
- 101. Бауырдың дөңгелек байламында орналасқан веналар:
 - а) кіндік жанындағы веналар+
 - б) өңеш веналары
 - в) бауыр веналары
 - г) өт-қуық веналары
 - д) бүйрек веналары
- 102. Төменгі шажырқайлық венаның құйылыстары:
 - а) мықын-жиіктік вена
 - б) төменгі тікішектік вена
 - в) сол жиіктік вена+
 - г) оң жиіктік вена
 - д) төменгі тікішек венасы
- 103. Көкбауыр венасының құйылыстары:
 - а) оң асқазан – шарбы венасы
 - б) төменгі көкет венасы
 - в) сол асқазан – шарбы венасы+
 - г) оң жақтық асқазан-шажырқайлық венасы
 - д) құрттәрізді өсіндінің венасы
- 104. Төменгі шажырқай венасына құйылады:
 - а) төменгі қуыс вена
 - б) сигматәрізді веналар+
 - в) төменгі тікішектік вена
 - г) жоғарғы шажырқай венасы
 - д) жалпы мықын венасы
- 105. Жоғарғы шажырқай венасына құйылады:
 - а) мықын-жиіктік вена+
 - б) көкбауыр венасы
 - в) төменгі шажырқай венасы
 - г) қақпа венасы
 - д) жалпы мықын венасы
- 106. Сол бүйрекүсті безінің венасы құйылады:
 - а) сол бүйрек венасына+
 - б) төменгі қуыс венасына
 - в) жоғарғы көкет венасына
 - г) мықын венасына
 - д) қақпа венасына
- 107. Ұйқы безінің веналық қаны құйылады:
 - а) көкбауыр венасына+
 - б) төменгі қуыс венаға
 - в) төменгі шажырқай венасына
 - г) бауыр венасына
 - д) мықын венасына
- 108. Тік ішектің веналық қаны құйылады:
 - а) төменгі шажырқай венасына+
 - б) көкбауыр венасына
 - в) жоғарғы шажырқай венасына
 - г) сыртқы мықын венасына
 - д) жалпы мықын венасына
- 109. Соқыр ішектің веналық қаны құйылады:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 36 беті

- а) төменгі шажырқай венасына
 - б) төменгі қуыс венасына
 - в) жалпы мықын венасына
 - г) жоғарғы шажырқай венасына+
 - д) ішкі мықын венасына
110. Ішкі және сыртқы мықын веналарының қосылу деңгейі:
- а) 4-ші бел омыртқасы деңгейінде
 - б) 5-ші бел омыртқасы деңгейінде
 - в) сегізкөз – мықын буыны деңгейінде+
 - г) 1-ші сегізкөз омыртқасы деңгейінде
 - д) 4 және 5 бел омыртқалардың арасында
111. Ішкі мықын венасының висцеральды құйылыстары:
- а) төменгі тік ішек веналары
 - б) жоғарғы тік ішек венасы
 - в) ортаңғы тік ішек венасы+
 - г) жоғарғы бөксе веналары
 - д) төменгі құрсақ үсті венасы
112. Сыртқы мықын венасына құятын веналар:
- а) төменгі құрсақүсті венасы+
 - б) жоғарғы құрсақүсті венасы
 - в) жоғарғы бөкселік вена
 - г) бүйір сегізкөз веналары
 - д) төменгі бөкселік вена
113. Аяқтың теріастылық үлкен венасының орналасуы:
- а) медиалді толарсақтың алдында+
 - б) сирақтың артқы бетінде
 - в) тақым шұңқырында
 - г) латералды толарсақ артында
 - д) медиалді толарсақ артында
114. Теріастылық кіші вена құяды:
- а) теріастылық үлкен венаға
 - б) сан венасына
 - в) артқы асықты жілік венасына
 - г) тақым венасына+
 - д) алдыңғы асықты жіліктің венасына
115. Аяқтың теріастылық кіші венасының орналасуы:
- а) латералді толарсақ артында+
 - б) латералді толарсақ алдында
 - в) аяқ басының сыртында
 - г) сирақтың латералді бетінде
 - д) сирақтың медиалді бетінде
116. Туылғаннан кейін кіндік венасы айналады:
- а) бауырдың жұмыр (дөңгелек) байламына+
 - б) оң латералді кіндік байламына
 - в) сол латералді кіндік байламына
 - г) веналық байламға
 - д) орақ тәрізді байламға
117. Жоғарғы тік ішек венасы құйылады:
- а) жоғарғы шажырқай венасына
 - б) төменгі шажырқай венасына+
 - в) қақпа венасына

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 37 беті

- г) көкбауыр венасына
 д) төменгі жыныстық венасына
 118. Жартылай сыңар вена құйылады:
 а) жоғарғы қуыс венаға
 б) сол жақ иық-бас венасына
 в) сыңар венаға+
 г) оң жақ иық-бас венасына
 д) қосымша жартылай сыңар венаға
 119. Қолдың латералді теріасты венасы құяды:
 а) бұғанаасты венасына
 б) иық венасына
 в) қолтық венасына+
 г) иық-бас венасына
 д) медиалді теріасты венасына
 120. Қолдың медиальді теріасты венасы барып құяды:
 а) иық венасына+
 б) қолтық венасына
 в) бұғанаасты венасына
 г) сыртқы мойындырық венасына
 д) қолдың латералді теріасты венасына

Жағдайлық есептер:

№1. Ауруды қараған кезде, жүректің оң жақ шекарасы төстен 3 см оң жаққа қарай ығысқан. Жүректің қай шекарасы үлкейген?

Жауап: оң қарынша

№2. Жүрек ұшының соғуы 5- қабырғааралықта ортаңғы бұғана сызығында сыртқа қарай сезіледі. Жүректің қай камерасы үлкейген?

Жауап: сол қарынша

№3. Ауруға III сол қабырға шеміршегінің төске байланатын жерінде систоликалық шу естіледі. Осы жерде қандай ірі тамырдың проекциясы орналасқан?

Жауап: truncus pulmonalis (өкпе сабауы)

№4. Ауруда III қабырға аралығында төстің сол жиегінде систоликалық шу естіледі. Осы жерде қандай ірі тамырдың проекциясы орналасқан?

Жауап: aorta (қолқа)

№5. Хирург бас сүйегіне трепанация жасағанда сүйектердің жиегін қан ақпау үшін замазкалаиды. Қанның қайдан шығатынын көрсет.

Жауап: Қан ағу диплоэтикалық веналардан шығады. Ол бас сүйектердің кемікті затында болады.

№6. Хирург трахеостома жасаған кезде көп қан ағуына әкеледі ол қандай анастомозды кесті.

Жауап: Мүмкін хирург мойындырық вена доғасына кесті, ол төс үстінде апоневротикалық қуыста орналасқан

№7. Варикоцелемен ауыратын адамда сол аралық бездің тесігі оңнан үлкен болады?

Жауап: Сол аталық без венасы сол бүйрек венасына құяды, ал оң аталық без төменгі қуыс венасына құяды, сондықтан бұнда қан ағымы жеңіл болады

№8. Дәрігер аурудың құрсақ қуысының алдыңғы қабырғасынан веноздық торды көрді. Веналары жоғарыдан төмен қарай, кіндіктен төмен қарай түскен. Бұл симптом қалай аталады және қандай потологияны ойлау керек. Қандай анастомоздар қатысқан?

Жауап: Клиникада бұл симптом «Медуза Горгонаның басы» деп аталады, бұл бауыр циррозының белгісі. Бұл жоғары, төменгі қуыс веналар және қақпа венасының арасындағы анастомоздар.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 38 беті

Сабақ №5

4.1.Тақырыбы: Несеп-жыныс жүйесі ағзаларының анатомиясы.

4.2.Мақсаты: Несеп ағзаларының құрылыстық ерекшеліктерін оқыту. Әйел және еркек жыныс ағзаларының құрылысы және қызметінің ерекшеліктерін оқыту.

4.3.Оқыту міндеттері: Несеп жүйесінің ағзаларын муляждардан, планшеттерден, кестелерден көрсету, айту, табуды үйрету. Студенттерді әйел және еркек жыныс ағзаларын муляждардан, планшеттерден, кестелерден көрсету, айту, табуды үйрету.

4.4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Нәресте және ересек адамның бүйректің салмағы және өлшемдері қандай?
2. Оң және сол бүйректің қандай ағзалармен шектеседі?
3. Бүйрек сегменттерін атаңыз.
4. Нефрон қандай құрылымдық элементтерден құралған, қай бүйректе нефрондар орналасады?
5. Бүйрек астаушалары бүйрек тостағаншалармен енумен қандай формалары болады?
6. Бүйректің форникальды аппаратын қалай атайды?
7. Қандай ағзалармен (қан тамырларымен) несеппағар өзінің жолында несеп қуығымен шектеседі?
8. Несеп қуық көршілес ағзаларға бекіту көмегімен жалғамаларды атаңыз.
9. Несеп қуықтың үшбұрышында не болып табылады? Қалай ол түзілген?
10. Нәрестеде 5 жасар балада және ересек адамда несеп қуық қанша несеп сыйдыртады?
11. Аналық бездің беттерін және шеттерін атаңыз.
12. Аналық безде қандай жалғамалары бар?
13. Аналық без қосалқыларын атаңыз. Оның әрқайсысы қай жерде орналасады?
14. Жатырдың қандай иірілімдері бар?
15. Жатырдың жалғамаларын атаңыз және оның топографиясын сипаттаңыз.
16. Жатыр түтігі қандай бөліктерден құрылады? әрбір бөлігі қандай ажыратылатын ерекшеліктері бар?
17. Қынаптың қатпарларының бағаналары не болып табылады, олар қалай орналасқан?
18. Сыртқы әйел жыныс ағзаларының қандай қосылыстары (комиссуралар), жүгеншіктері бар?
19. Қынап кіреберісіне қандай бездердің шығарушы өзектері кіреді? Бұл бездер қай жерде орналасады?
20. Әйел несепжібергіш өзегінің өлшемдерін атаңыз (ұзындығы, кеңдігі).
21. Әйел несепжібергіш өзегінің қанша қысқыштары бар? Олар қай жерде орналасқан.
22. Сперматозоидтар пайда болу орындарымен аталық без қосалқысымен жылжуын өзекшелер кезеңмен атаңыз.
23. Аталық безде және аталық без қосалқысында қанша үлес бөледі?
24. Бір ұрық өзекшелерінің шірілмелі және аталық безқосалқысының өзектерінің қандай ұзындығы бар?
25. Ұрықшығарушы өзектерінің қандай өзектерінен пайда болады? Ол қай жерде орналасады?
26. Қуықасты безінің қандай үлестері бар? Олар қалай құрылған және қай жерде орналасады?
27. Несеп шығарғыш өзектерінің және шатаралықтың қатынасына қарай бульбауретральды бездер қай жерде орналасады?
28. Еркек жыныс ағзасының үңгірлі және кеуекті дененің сыртқы пішіні және орналасуы қандай?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 39 беті

29. Еркек несепжібергіш өзегінің простата бөлігінің қабырғасында қандай анатомиялық құрылымды көруге болады?

30. Еркек несепжібергіш өзегінің қанша тарылтқыш бар? Олар қай жерде орналасады.

31. Ұманың 7 қабаттарын (қабықтарын) ретімен атаңыз.

32. Ұрық шылбыры қандай элементтерден тұрады?

4.5. Білім берудің және оқытудың әдістері:

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, торспен, муляждармен, кестелермен, планшеттермен, плакаттармен жұмыс.

4.7. Әдебиет:

№1 тақырыпта көрсетілген.

4.8. Бақылау (сұрақтар, тестілер, есептер):

Тесттер:

1. Нефрон морфологиялық-қызметтік бірлігі болып табылады:

- а) Бауырдың
- б) Бүйректің+
- в) Өкпенің
- г) Жатырдың
- д) Қуықасты безінің

2. Бүйректің қызметі :

- а) Газ алмасу үрдісі
- б) Несепті түзу үрдісі+
- в) Резервуарлық(қоймалық)
- г) Гормондарды түзу
- д) Өтті түзу үрдісін реттеу

3. Несепағардың қызметі :

- а) Газ алмасу процесі
- б) Несепті түзу процесі
- в) Резервуарлық(қоймалық)
- г) Несепті сыртқа шығару+
- д) Өтті түзу үрдісін реттеу

4. Несепқуықтың қызметі :

- а) Газ алмасу процесі
- б) Несепті түзу процесі
- в) Резервуарлық(қоймалық) +
- г) Несепті сыртқа шығару
- д) Өтті түзу үрдісін реттеу

5. Бүйрек орналасқан :

- а) Кеуде қуысында
- б) Іш қуысында+
- в) Жамбас қуысында
- г) Мойын аумағында
- д) Ұмада

6. Несепқуық орналасқан:

- а) Кеуде қуысында
- б) Іш қуысында
- в) Жамбас қуысында+
- г) Мойын аумағында
- д) Ұмада

7. Бүйректің қақпасы орналасқан:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 40 беті

- а) Латералды жиегінде
- б) медиалды жиегінде +
- в) артқы бетінде
- г) алдыңғы бетінде
- д) төменгі шетінде
- 8. Несепағардың ұзындығы:
 - а) 25-30 см+
 - б) 5-7 см
 - в) 10-15 см
 - г) 10-20 см
 - д) 8-10 см
- 9. Несеп қуық орналасқан:
 - а) қасаға симфизінің алдында
 - б) қасаға симфизінің артында+
 - в) сегізкөздің алдында
 - г) сегізкөз-мықын буынының артында
 - д) ұршық буынының жанында
- 10. Несеп қуықтың ішастарымен жабылмаған қабырғасы:
 - а) бүйірлік-жоғарғы
 - б) артқы
 - в) ұшы
 - г) алдыңғы+
 - д) жоғарғы
- 11. Әйелдердің несеп шығаратын өзегі ашылады:
 - а) қынап тесігінің артында
 - б) қынап тесігінен жоғары және алдында+
 - в) деліткінің алдында
 - г) қынаптың бүйір жағында
 - д) деліткінің оң жағында
- 12. Несеп қуықтың шырышасты негізі болмайды:
 - а) алдыңғы қабырғасында
 - б) ұшында
 - в) несеп қуық үшбұрышында +
 - г) артқы қабырғасында
 - д) бүйір қабырғасында
- 13. Несепағардың бөліктері:
 - а) кеуделік және іштік бөліктері
 - б) іштік, жамбас астаулық бөліктері+
 - в) іштік және сегізкөздік
 - г) жамбас астаулық және құйымшақтық
 - д) құйымшақтық
- 14. Несеп түзуші ағза:
 - а) несеп қуық
 - б) түбек
 - в) жатыр
 - г) бүйрек+
 - д) бауыр
- 15. Бүйректің голотопиясы:
 - а) мойын аймағы
 - б) кеуде қуысы
 - в) іш қуысы+

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 41 беті

- г) мықын аймағы
- д) жамбас астауы
- 16. Бүйректің қабықтары:
 - а) ішастар
 - б) бұлшықеттік
 - в) майлы қапшық+
 - г) глиалді қабық
 - д) белоктық қабық
- 17. Бүйректің қыртысты затының бөліктері:
 - а) кіші тостағаншалар
 - б) бүктелген бөлігі (pars convoluta) +
 - в) үлкен тостағаншалар
 - г) бүйрек қойнауы
 - д) түбек
- 18. Бүйректің миылы заты:
 - а) пирамидалар+
 - б) кіші тостағаншалар
 - в) бүйрек қойнауы
 - г) үлкен тостағаншалар
 - д) түбек
- 19. Несепағардың бөліктері:
 - а) іштік+
 - б) мықындық
 - в) сандық
 - г) кіндіктік
 - д) шаптық
- 20. Еркек несепқуығы орналасқан:
 - а) симфиз бен тік ішек аралығында+
 - б) симфиз бен ұма аралығында
 - в) симфиз бен қуықасты безі аралығында
 - г) симфиз бен соқыр ішек аралығында
 - д) симфиз бен сигматәрізді ішек аралығында
- 21. Әйел несепқуығының топографиясы:
 - а) симфиз бен тік ішек аралығында
 - б) симфиз бен жатыр аралығында+
 - в) симфиз бен қынап аралығында
 - г) симфиз бен соқыр ішек аралығында
 - д) симфиз бен сигматәрізді ішек аралығында
- 22. Қасаға симфизінің артында орналасқан ағзалар:
 - а) тік ішек
 - б) жатыр
 - в) несеп қуық+
 - г) қынап
 - д) сигматәрізді ішек
- 23. Бүйректің қабықтары:
 - а) бұлшықеттік қабық
 - б) фиброзды қапшық+
 - в) белоктық қабық
 - г) шырышты қабық
 - д) сірлы қабық
- 24. Несепқуықта болмайды:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 42 беті

- а) несепқуықтың ұшы
- б) несепқуықтың мойыны
- в) несепқуықтың түбі
- г) несепқуықтың денесі
- д) қылтасы+
- 25. Бүйректі бекітуші аппарат:
 - а) кіші шарбы
 - б) ішастар
 - в) шажырқай
 - г) майлы қапшық+
 - д) несеппағар
- 26. Атабез орналасқан:
 - а) кеуде қуысында
 - б) іш қуысында
 - в) жамбас қуысында
 - г) мойын аймағында
 - д) ұмада+
- 27. Кіші жамбас қуысында орналасқан еркек жыныс ағзалары:
 - а) Жатыр
 - б) Атабез
 - в) Анабез
 - г) Деліткі
 - д) Қуықасты безі+
- 28. Ұрықтың (шәуеттің) түзілетін орыны:
 - а) Иреленген шәует өзекшелері+
 - б) Тік шәует өзекшесі
 - в) Атабез торы
 - г) Атабездің шығарушы өзекшелері
 - д) Шәует шығаратын түтік
- 29. Еркектің сыртқы жыныс ағзалары:
 - а) қуықасты безі
 - б) ұма +
 - в) шәует шығаратын түтік
 - г) бульбоуретралдық бездер
 - д) шәует қуықшалары
- 30. Еркектің жыныс жасушалары түзіледі:
 - а) атабез қосалқысында
 - б) қуықасты безінде
 - в) шәует қуықшасында
 - г) иреленген шәует өзекшелерінде +
 - д) буылтық-несеп шығаратын өзек (бульбоуретралдық) безінде
- 31. Еркектің ішкі жыныс ағзалары:
 - а) ұма
 - б) шәует шығаратын түтік+
 - в) бартолини бездері
 - г) еркек жыныс мүшесі
 - д) шап өзегі
- 32. Еркек несеп шығаратын өзегінің кеңейген жерлері:
 - а) несеп-жыныс көкетінің аймағы
 - б) несеп шығаратын өзектің сыртқы тесігі аймағы
 - в) қуықасты бездік бөлігі+

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 43 беті

- г) несепкуықтан шығатын жері
- д) несеп шығаратын өзектің ішкі тесігі аймағы
- 33. Ана без орналасқан:
 - а) Кеуде қуысында
 - б) Іш қуысында
 - в) Жамбас қуысында+
 - г) Мойын аумағында
 - д) Ұмада
- 34. Жатыр орналасқан:
 - а) Кеуде қуысында
 - б) Іш қуысында
 - в) Жамбас қуысында+
 - г) Мойын аумағында
 - д) Ұмада
- 35. Жатырдың ішкі қабығы:
 - а) Эндометрий+
 - б) Миометрий
 - в) Периметрий
 - г) Параметрий
 - д) Адвентиция
- 36. Жатырдың ортаңғы қабығы:
 - а) Эндометрий
 - б) Миометрий+
 - в) Периметрий
 - г) Параметрий
 - д) Адвентиция
- 37. Жатырдың сыртқы қабығы:
 - а) Эндометрий
 - б) Миометрий
 - в) Периметрий+
 - г) Параметрий
 - д) Адвентиция
- 38. Кіші жамбас қуысында орналасқан әйел жыныс ағзалар:
 - а) Жатыр+
 - б) Атабез
 - в) Шәует қуықшасы
 - г) Деліткі
 - д) Қуықасты безі
- 39. Жатыр түтігінің қызметі:
 - а) Секреторлы
 - б) Гормоналді
 - в) Резервуалді
 - г) Өткізгіштік+
 - д) Фагоцитарлық
- 40. Әйелдердің несеп шығаратын өзегі ашылады:
 - а) қынап тесігінің артында
 - б) қынап тесігінен жоғары және алдында+
 - в) деліткінің алдында
 - г) қынаптың бүйір жағында
 - д) деліткінің оң жағында
- 41. Жатырдың бөліктері:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 44 беті

- а) түбі, денесі және мойыны+
- б) түбі, денесі және құйрығы
- в) денесі, мойны және басы
- г) басы, денесі және түбі
- д) басы, денесі және құйрығы
- 42. Жатырдың қабықтары:
 - а) эндометрий, параметрий және сірлі
 - б) эндометрий, миометрий және сірлі
 - в) эндометрий, миометрий және периметрий+
 - г) эндометрий, эндоневрий және эндомиозий
 - д) эндометрий, периметрий және эпимезий
- 43. Әйелдің сыртқы жыныс ағзалары:
 - а) анабез
 - б) жатыр
 - в) деліткі+
 - г) жатыр түтігі
 - д) қынап
- 44. Анабездің шеттері:
 - а) жатырлық және несеп қуықтық
 - б) жатырлық және бүйректік
 - в) түтіктік және жатырлық+
 - г) түтіктік және жамбасастаулық
 - д) түтіктік және іштік
- 45. Анабездің қызметі:
 - а) өткізгіштік
 - б) шығарушы қызметі
 - в) ұрықжасушасын өндіреді+
 - г) жинақтау қызметі
 - д) қорғаныс қызметі
- 46. Жатырдың қызметі:
 - а) шығару
 - б) эндокриндік
 - в) жинақтау
 - г) генеративтік (нәресте дамиды) +
 - д) қорғаныстық
- 47. Анабездің байламдары:
 - а) анабездің меншікті байламы+
 - б) негізгі байлам
 - в) жатырдың шажырқайы
 - г) жатырдың жұмыр байламы
 - д) жалпақ байлам
- 48. Жатырға жанасады:
 - а) тік ішек+
 - б) сигматәрізді ішек
 - в) соқыр ішек
 - г) шат симфизі
 - д) бүйректер

Жағдайлық есептер:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 45 беті

№1. Дәрігер-рентгенолог бүйрек рентгенограммасын қарағанда оның түбекшесі қап тәрізді, кіші табақшалар бірден түбекшеге құятыны (үлкен табақшалар жоқ) көрінді. Даму варианттарын ескере отырып дәрігер бүйректің экскреторлық жолдарының қай пішінін көрді?

Жауап: Дәрігер рентгенолог бүйрек экскреторлық ағашының эмбриональдық пішінін тапты.

№2. Ауруда несеп-тас ауруы. Несеп ағардың қай жерлерінде тас тұрып қалып тесікті жабуы мүмкін.

Жауап: Түбекшеден шыққан жерінде, кіші жамбасқа өткен жерінде, қуыққа кірген жерінде.

№3. Шат сүйектерінің жарақатынан кейін, симфиз маңында жылжу байқалды. Қай ағзаның қызметі бұзылуы мүмкін?

Жауап: Бұндай жарақатта қуық бұзылады.

№4. Несеп шығаратын өзектің өткізбейтіндігінен, несепті қуықты тесіп шығару керек. Бұл манипуляцияны іш пердесін жарақаттамай жасауға бола ма?

Жауап: Балада, тесіп кіргізу құрсақтың алдыңғы қабырғасында симфиздің үстіңгі жиегіне жасалынады.

№5. Ауруда қабыну процесінде бүйректің милық заты зақымданған. Бұндай жағдайда нефронның қай бөлігі өзгереді.

Жауап: Бұндай жарақатта нефронның Генле ілмегі зақымданады.

№6. Бір бүйректің экскреторлық ағашының рентгендік суретін алу үшін контрасты затты сәйкес несеп ағарға салады. Қандай ориентирлер бойынша несеп ағардың тесігін қуықтың шырышты қабатынан табады?

Жауап: Несеп ағарлардың тесіктері үш бұрышты алаңының бүйір бұрыштарында орналасқан, қуықтың шырышты қабатында қатпарлар болмайды.

№7. Баланы қарағанда дәрігер оның сол аталық безі құрсақ қуысының ішінде екенін байқайды. Бұндай орналасуы аномалия ма немесе даму вариантты ма?

Жауап: Аталық бездің шат каналының тереңгі сақинасында орналасуы аномалия деп саналады.

№8. Қуық асты безі секрет шығарып қана қоймайды. Сонымен бірге несеп шығаратын өзектің сфинктері қызметін атқарады. Адам өмірінің қай периодында тек несеп шығаратын өзектің сфинктері болып саналады?

Жауап: Жыныстық қабілетке жеткенше несеп шығаратын өзектің сфинктері болып саналады.

№9. Ауру еркектің қуық асты түбірің маңайында ісік пайда болды. Қуықтың синтопиясын ескергенде ісік қай ағзаға көшуі мүмкін?

Жауап: Ісік қуық асты безіне ауысуы мүмкін. Өйткені ол қуықтың түбінде орналасқан.

№10. Қынап арқылы жатыр мойнын қарағанда гинеколог онда көлденең саңлауды көрді. Әйел бұрын босанған ба?

Жауап: Гинекология келген әйел бұрын бала тауып босанған.

№11. Жатыр түтігін алу үшін гинеколог жатырың кең жалғамасының қай жерін хирург кесуі керек?

Жауап: Хирург жатыр түтігін алу үшін түтіктің шажырқайын кеседі.

№12. Босанудан кейін несеп-жыныс диафрагмасы жарақаттанды, оның кесірінен несепті ұстау қабілеті бұзылды. Бұл жағдайда қай бұлшық ет жарақаттанды.

Жауап: Шат аралығы жарақатынан кейін несеп шығару өзегінің сфинктері бұзылды.

Сабақ №6

4.1. Тақырыбы: Орталық нерв жүйесі. Бас және жұлын миының құрылысы. Шеткі нерв жүйесі. Өткізгіш жолдары. Вегетативтік нерв жүйесі

4.2. Мақсаты: Жұлын мен мидың құрылысын, жұлын-ми және бас-ми нервтерінің түзілуін, өрімдерін, жұлын мен мидың қабықтарының құрылысын оқыту.

4.3. Оқыту міндеттері: Жұлынның сыртқы және ішкі құрылысын, жұлынның қабықтарын, жұлын нервтерінің түзілуін, мойын өрімінің тармақтарын, олардың нервтендіру аймақтарын,

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 46 беті

құрылысын, топографиясын студенттерге үйрету. Вегетативті нерв жүйесінің құрылысын оқып білу.

4.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Жұлын бетінде қандай жұлгелер және саңылаулар көрінеді? Олар нені бөліп тұрады?
2. Жұлын сегменттеріне анықтама беріңіз?
3. Жұлын ми нервтерінің түбірлері неден құралған?
4. Жұлынның алдыңғы, артқы және бүйір мүйіздерінде қандай ядроларды бөледі?
5. Жұлынның алдыңғы, артқы және бүйір жіпшелерінде қандай өткізгіш жолдар өтеді?
6. Омыртқа өзегіндегі қабықасты және қабықүсті кеңістіктерін атаңыз? Бұл кеңістіктер немен шектелген?
7. Жұлынды зақымдалудан, шайқалудан сақтайтын қандай анатомиялық құрылымдар?
8. Жұлын ми нервтерінен қандай түбірлер қалыптасады?
9. Дененің әр түрлі бөліктерінде жұлын ми нервтерінің артқы тармақтары қалай аталады? Қандай ағзаларды олар нервтендіреді?
10. Нервтердің өрімдерін қалай атайды? өрімдер қалай пайда болады?
11. Мойын өрімінің және аймағының нервтерін атаңыз, олар қай жерде тармақталады?
12. Иық өрімінің сабауларын және шоғырларын атаңыз. Оның әрқайсысының орналасуы қай жерде?
13. Иық өрімінің қысқа тармақтарын атаңыз. Оның әрқайсысының нервтендіреді?
14. Иық терісіне және білек терісіне тармақталатын нервтерін атаңыз. Қол терісін нервтендіруге қандай нервтер қатысады? Бұл нервтердің қайсысы саусақтарды нервтендіреді?
15. Білекте қандай бұлшықеттер және қол ұшында ортаңғы нерв нервтендіреді?
16. Білекте қандай бұлшықеттер және қол ұшында шынтақ нерв нервтендіреді?
17. Кәрі жіліктен теріге жоғарғы иық бұлшықетіне шығатын тармақтарын атаңыз?
18. Қабырғаларға қатысты қабырға аралық нервтердің орналасуы қай жерде? Бұл нервтердің орналасуы қай жерде?
19. Бел өрімдеріне анықтама беріңіз. Бұл өрімнің тармақтары қандай нервтер болып табылады?
20. Жамбас қуысынан жапқыш және сан нервтерінің қай тесігінен шығады?
21. Сан нервтің тармақтарын және олардың таралу аймақтарын атаңыз?
22. Сегізкөз өрімдерінің қалыптасуына қандай нервтер қатысады? Бұл өрімдер қай жерде орналасады.
23. Сегізкөз өрімдерінің қысқа тармақтарын атаңыз. Нервтердің әрқайсысы қай жерде тармақталады?
24. Сан аймағында шоданай нервісінен шығатын тармақтарын атаңыз. Бұл тармақтар қай жерге бағытталады?
25. Сан және сирақ терісіне тармақталатын нервтерін атаңыз. Аяқ ұшы терісін нервтендіруге қандай нерв қатысады?
26. Сирақ және аяқ ұшы бұлшықеттерін асық жілік және жалпы кіші жілік өзінің тармақтарымен нервтендіреді?
27. Рефлекс доғасы, құрам бөліктері.
28. Қарапайым және күрделі рефлекс доғасы.
29. Афферентті өткізгіш жолдар.
30. Эфферентті өткізгіш жолдар.
31. Ішкі капсуладан өтетін өткізгіш жолдарын еске түсіріңіз?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 47 беті

32. Таламус аймағына не жатады? Таламус, метаталамус, эпителиамус топографиясын сипаттаңыз.

33. Ортаңғы мида орналасатын ядроларды атаңыз. әр ядроның орналасуы қай жерде?

34. Ми аяқшаларының негізінен қандай өткізгіш жолдар өтеді?

35. Көпір маңынан қандай ядролар орналасады? Бұл ядроларды атаңыз?

36. Мишық ядроларын атаңыз?

37. Сопакша ми маңында қандай ядролар орналасқан? Ядроларды атаңыз?

38. Ромб шұңқырының бетінде төмпелер және батыңқыларды атаңыз.

4.5. Оқыту және оқыту әдістері:

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, торспен, муляждармен, кестелермен, планшеттермен, плакаттармен жұмыс.

4.6. Әдебиет:

№1 тақырыпта көрсетілген

4.8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер):

Тесттер:

1. Мойындық жұлын нервтерінің саны:

- а) 1
- б) 5
- в) 8+
- г) 12
- д) 13

2. Кеуделік жұлын нервтерінің саны:

- а) 1
- б) 5
- в) 8
- г) 12+
- д) 13

3. Белдік жұлын нервтерінің саны:

- а) 1
- б) 5+
- в) 8
- г) 12
- д) 13

4. Сегізкөздік жұлын нервтерінің саны:

- а) 1
- б) 5+
- в) 8
- г) 12
- д) 13

5. Құйымшақтық жұлын нервтерінің саны:

- а) 1+
- б) 5
- в) 8
- г) 12
- д) 13

6. Санның алдыңғы топ бұлшықеттерін нервтендіреді :

- а) Сан нерві+
- б) Жапқыш нерві
- в) Шонданай нерві

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 48 беті

- г) Асықты жілік нерві
- д) Асықты жілік шыбығының жалпы нерві
- 7. Санның артқы бұлшықеттерін нервтендіреді:
 - а) Сан нерві
 - б) Жапқыш нерві
 - в) Шонданай нерві+
 - г) Асықты жілік нерві
 - д) Асықты жілік шыбығының жалпы нерві
- 8. Санның медиалді топ бұлшықеттерін нервтендіреді:
 - а) Сан нерві
 - б) Жапқыш нерві+
 - в) Шонданай нерві
 - г) Асықты жілік нерві
 - д) Асықты жілік шыбығының жалпы нерві
- 9. Сан нерві нервтендіреді:
 - а) Санның алдыңғы топ бұлшықеттерін+
 - б) Санның артқы топ бұлшықеттерін
 - в) Санның медиалді топ бұлшықеттерін
 - г) Сирақтың алдыңғы топ бұлшықеттерін
 - д) Сирақтың артқы топ бұлшықеттерін
- 10. Жапқыш нерв нервтендіреді:
 - а) Санның алдыңғы топ бұлшықеттерін
 - б) Санның артқы топ бұлшықеттерін
 - в) Санның медиалді топ бұлшықеттерін+
 - г) Сирақтың алдыңғы топ бұлшықеттерін
 - д) Сирақтың артқы топ бұлшықеттерін
- 11. Шонданай нерві нервтендіреді:
 - а) Санның алдыңғы топ бұлшықеттерін
 - б) Санның артқы топ бұлшықеттерін+
 - в) Санның медиалді топ бұлшықеттерін
 - г) Сирақтың алдыңғы топ бұлшықеттерін
 - д) Сирақтың артқы топ бұлшықеттерін
- 12. Асықты жілік нерві, нервтендіреді:
 - а) Санның алдыңғы топ бұлшықеттерін
 - б) Санның артқы топ бұлшықеттерін
 - в) Санның медиалді топ бұлшықеттерін
 - г) Сирақтың алдыңғы топ бұлшықеттерін
 - д) Сирақтың артқы топ бұлшықеттерін+
- 13. Асықты жілік шыбығының (шыбықтың) терең нерві нервтендіреді:
 - а) Санның алдыңғы топ бұлшықеттерін
 - б) Санның артқы топ бұлшықеттерін
 - в) Санның медиалді топ бұлшықеттерін
 - г) Сирақтың алдыңғы топ бұлшықеттерін+
 - д) Сирақтың артқы топ бұлшықеттерін
- 14. Жұлын нервтерінің тармақтары:
 - а) жоғарғы, төменгі
 - б) жоғарғы
 - в) артқы, латералдық
 - г) медиалдық, қабықтық
 - д) артқы, алдыңғы+
- 15. Көкеттік нерв тармағы болып табылады:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 49 беті

- а) иық өрімінің
- б) бел өрімінің
- в) сегізкөз өрімінің
- г) мойын өрімінің+
- д) құйымшақ өрімінің
- 16. Иық өрімінің нерві:
- а) көкеттік нерв
- б) жапқыш нерв
- в) кәрі жілік нерві+
- г) қабырғааралық нерв
- д) теріастылық нерв
- 17. Иық өрімінен кетеді:
- а) орталық нерв+
- б) үштік нерв
- в) құлақтық нерв
- г) мойынның көлденең нерві
- д) көкеттік нерв
- 18. Бел өрімінің тармақтары нервтендіреді:
- а) санның алдыңғы бұлшықеттерін+
- б) санның артқы бұлшықеттерін
- в) қабырғааралық бұлшықеттерді
- г) арқаның бұлшықеттерін
- д) кеуденің бұлшықеттерін
- 19. Сегізкөз өрімінің тармақтары нервтендіреді:
- а) санның алдыңғы бұлшықеттерін
- б) санның медиалдық бұлшықеттерін
- в) іштің бұлшықеттерін
- г) арқаның бұлшықеттерін
- д) санның артқы бұлшықеттерін+
- 20. Бөксеңің бұлшықеттерін нервтендіреді:
- а) кеуде нервтері
- б) мойын өрімінің нервтері
- в) бел өрімінің нервтері
- г) сегізкөз өрімінің нервтері+
- д) иық өрімінің нервтері
- 21. Қолтық нерві нервтендіреді:
- а) алдыңғы сатылық бұлшықетті
- б) дельтатәрізді бұлшықетті+
- в) кіші кеуде бұлшықетін
- г) үлкен кеуде бұлшықеті
- д) артқы сатылық бұлшықетті
- 22. Кеуделік ұзын нерв нервтендіреді:
- а) жауырынасты бұлшықетін
- б) алдыңғы тістік бұлшықетті+
- в) арқаның аса жалпақ бұлшықетін
- г) қабырғааралық бұлшықеттерді
- д) ромбтәрізді бұлшықетті
- 23. Білектің артқы бетінің терісін нервтендіреді:
- а) шынтақ нерві
- б) кәріжілік нерві+
- в) орталық нерві

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 50 беті

- г) қолтық нерві
- д) білектің медиалді терілік нерві
- 24. Білезік өзегінде орналасады:
 - а) кәрі жілік артериясы
 - б) шынтақ нерві
 - в) орталық нерв+
 - г) кәрі жілік нерві
 - д) шынтақ артериясы
- 25. Орталық нерв нервтендіретін анатомиялық құрылымдар:
 - а) иық бұлшықеті
 - б) саусақтарды бүтетін беткей бұлшықет+
 - в) дельтатәрізді бұлшықет
 - г) шынашақты қарама-қарсы қоятын бұлшықет
 - д) үлкен дөңгелек бұлшықет
- 26. Омыртқа бағанасы өзегінің ішіндегі анатомиялық құрылымдар:
 - а) лимфа түйіндері
 - б) Жұлын+
 - в) Рецепторлар
 - г) Жұлын нерві
 - д) Ядро
- 27. Жұлынның сыртқы қабығы:
 - а) Қатты қабық+
 - б) Торлы қабық
 - в) Жұмсақ қабық
 - г) Фиброзды
 - д) Сірлі
- 28. Жұлынның ортаңғы қабығы:
 - а) Қатты қабық
 - б) Торлы қабық+
 - в) Жұмсақ қабық
 - г) Фиброзды
 - д) Сірлі
- 29. Жұлынның ішкі қабығы:
 - а) Қатты қабық
 - б) Торлы қабық
 - в) Жұмсақ қабық+
 - г) Фиброзды
 - д) Сірлі
- 30. Жұлынның жоғарғы шекарасы:
 - а) көпірдің төменгі жиегі
 - б) V мойын омыртқасының төменгі жиегі
 - в) VII мойын омыртқасының жоғарғы жиегі
 - г) жұлын нервтерінің I жұбының шыққан жері+
- 31. Жұлынның сұр заты түзілген:
 - а) түйіннен кейінгі талшықтардан
 - б) түйінге дейінгі талшықтардан
 - в) симпатикалық талшықтардан
 - г) ассоциативтік талшықтардан
 - д) нерв жасушаларының денелерінен+
- 32. Жұлынның ақ заты түзілген:
 - а) нерв жасушаларының денелерінен

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 51 беті

- б) нейрокиттерден
- в) миофибриллардан
- г) түйіннен кейінгі талшықтардан
- д) нерв жасушаларының өсінділерінен+
- 33. Жұлын нервтерінің артқы тармақтары нервтендіреді:
- а) арқаның терең бұлшықеттерін+
- б) іштің бұлшықеттерін
- в) мойынның беткей бұлшықеттерін
- г) қолдың бұлшықеттерін
- д) кеуде бұлшықеттерін
- 34. Қимыл анализаторының қыртыстық шеті орналасқан:
- а) орталық алдындағы қатпарда+
- б) орталық артындағы қатпарда
- в) самайлық жоғарғы қатпарда
- г) шүйделік үлесте
- д) күмбездік қатпарда
- 35. Торлы түзіліс- нейрондар мен нерв талшықтарының жиынтығы орналасқан:
- а) жұлын мен мидың сабауында+
- б) сүйек майында
- в) ми қыртысында
- г) ми қабықтарында
- д) көру орталығында

Жағдайлық есептер:

№ 1. Басынан жарақат алған ауру түсті, оның миында ісік бар екені байқалады. Операция – басқа трепанация жасауға дайындау үшін жұлынға пункция жасау керек. Омыртқа бағанасының қай бөлігінде пункция жасалынды?

Жауап: 3-4 бел омыртқаларының арасында.

№ 2. Ауруда тері сезімі – стереогноз бұзылғалы байқалады.

Жұлынның қай жіпшелерінің тұсында өткізгіштік бұзылған?

Жауап: Жұлынның артқы жіпшелерінің Голль және Бурдах шоғырларында.

№3. Науқас ауруханаға жедел менингитпен түсті. Ауру бас мидың шөменімен асқынды. Ромб миының қандай тесіктері торлы қабықасты кеңестікпен жұлын сұйығының циркуляциясының бұзылуына әкеп соқтырады.

Жауап: Ортаңғы тесік (Magendi) және екі бүйір (Luschka) 4-ші қарыншаның жоғарғы тамырлы қабықшасы.

№4. Босану кезінде нәрестеде бас – ми жарақаты байқалды мишықтың жұлынуымен. Қатты ми қабықшасының қандай өсіндісі зақымдалған.

Жауап: Мишық шатырының үзілуі байқалады.

№5. Ауруда иықтың бүту қызметі бұзылған және білектің латеральды жағындағы терісінің сезімталдығы бұзылған. Ауруда қай нервтің жарақаттанғаны болады.

Жауап: Ауруда бұлшықет-тері нерві жарақаттанған.

Симуляциялық сабақ №7

4.1.Тақырыбы: Эндокриндік ағзалар. Имундық жүйе. Көру мүшесі, құрылысы, қызметі. Көздің қосалқы мүшелері. Көз жастық аппараты. Тепе-теңдік және есту мүшелері. Құрылысы. Тері және оның туындылары

4.2 Мақсаты: Эндокриндік бездердің құрылысы мен қызметінің ерекшеліктерін зерттеу. Имундық жүйенің құрылымдық ерекшеліктерін оқыту. Көру мүшелерінің құрылысы мен функциясының ерекшеліктерін зерттеу. Білім алушыларға сыртқы, ортаңғы, ішкі құлақтың, тепе-теңдіктің құрылымы мен топографиясын үйрету. Иіс пен дәм сезу, есту

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 52 беті

және тепе-теңдік мүшелерінің және тері мен оның туындыларының құрылымын, қызметін және топографиясын зерттеу.

4.3. Оқыту міндеттері: Өтілген аудиториялық және симуляциялық сабақтардың тақырыптарының негізгі материалдарын нақтылау.

4.4 Тақырыптың негізгі сұрақтары.

1. Эндокринді ағзалардың жіктелуі қандай?
2. Қалқанша безінің топографиясын, оның массасы мен мөлшерін сипаттаңыз.
3. Паратироид бездерінің анатомиялық сипаттамасын беріңіз.
4. Ұйқы безінің анатомиясы мен топографиясын сипаттаңыз.
5. Жыныс бездерінің эндокриндік бөлігінің қызметтік анатомиясын сипаттаңыз (еркек және әйел)
6. Оң және сол бүйрек үсті бездерінің анатомиясы мен топографиясын сипаттаңыз.
7. Томпак дене безінің анатомиясы мен топографиясын сипаттаңыз.
8. Көздің тамырлы қабығының құрылымы.
9. Көз торының құрылысы.
10. Көздің ішкі өзегі.
11. Көз алмасының бұлшықеттері.
12. Көздің лакрималды аппараты және көздің көмекші аппараттарының басқа элементтері.
13. Дабыл жарғағы қуыстың қабырғаларын атаңыз? Әр қабырғада қандай анатомиялық құрылымдар көрінеді?
14. Дабыл жарғағында қандай бұлшықеттер орналасқан? Осы бұлшықеттердің әрқайсысына қандай есту өсі қосылады?
15. Ішкі құлақта орналасқан сүйек лабиринті бөліктерін атаңыз.
16. Ішкі құлақтың мембраналық лабиринті қандай анатомиялық түзілімдерге жатады?
17. Бас пен дененің орналасуы мен қозғалысын қабылдайтын сезімтал (сенсорлық) жасушалар қайда орналасқан? Ішкі құлақтың вестибулярлық аппаратынан импульстар қандай субкортикалық және кортикальды орталықтарға бағытталған?
18. Мұрын қуысының қай бөлімдерінде иіс сезу аймағы орналасқан? Неліктен бұл аймақ осылай аталады?
19. Қандай анатомиялық құрылымдар иістерді қабылдап, оларды жүйке импульсіне айналдырады?
20. Мидың қандай бөліктеріне дәм органынан жүйке импульсі жіберіледі?
21. Дәм сезу бүршіктері қай жерде орналасқан?
22. Мидың қандай құрылымдары дәм сезу мүшелерін жүйке импульстарын жібереді?
23. Терінің қабаттары атаңыз?
24. Тері құрылымын қандай құрылымдар құрайды (түктер мен ойықтар)?
25. Терінің қосымшаларын атаңыз.
26. Шаш пен тырнақтың қандай бөліктері бар; терінің бездері.
27. Терінің бездерінің каналдары қайда (қай жерлерде) ашылады?

4.5. Оқыту және оқыту әдістері:

Кіші топтарда анатомиялық препараттармен, торспен, муляждармен, кестелермен, планшеттермен, плакаттармен жұмыс.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 53 беті

4.6. Әдебиет:

№1 тақырыпта көрсетілген

4.8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер):

Тесттер:

- Лимфокапиллярлардың қызметі:
 - акуыздар мен судың коллоидты ерітінділерінің тіндерінен сіңуі+
 - газ алмасуды жүзеге асыру
 - қан қысымын реттейді
 - бастапқы зәрді екіншілікке айналдыру
 - гемопоезді жүргізеді
- Дененің үлкен лимфа каналдары:
 - а) кеуде лимфа және сол жақ лимфа жолы
 - б) кеуделік лимфа және оң лимфа жолы +
 - в) кеуде және құрсақ жолдары
 - ж) құрсақ және жамбас жолдары
 - д) кеуде және ішек жолдары
- Лимфа негізгі канал арқылы қайда ағып өтеді?
 - а) қолқада
 - б) бауырда
 - в) жасушааралық кеңістікке
- веноздық синуста
 - д) веноздық бұрыштарға +
- Лимфа түйіні - бұл ...
 - а) қыртысты және миылы құрылымынан тұрады
 - б) лимфоциттердің пішінсіз жинақталуы
 - в) бірдей лимфоидты фолликуладан тұратын құрылым
 - г) лимфоидты ұлпаның сымдарынан тұратын құрылым
 - г) ретикулярлық талшықтардың үшөлшемді желісі
- Лимфоидты фолликулалар келесі жерде орналасқан:
 - а) асқазанның қабырғасында
 - б) ішек қабырғасында +
 - в) сигма тәрізді ішектің қабырғасында
 - ж) трахея қабырғасында
 - г) тік ішектің қабырғасында
- Кедергі-сүзу және иммундық функция бір уақытта жүзеге асырылады:
 - а) лимфа тамырлары
 - б) лимфа коллекторлары
 - в) лимфа түйіндері +
 - г) лимфалық бляшкалар (лимфа түйіндері)
 - д) жалғыз лимфоидты түйін
- Көкбауыр венасының ағуы:
 - А) оң жақ асқазан-өкпе венасы
 - С) төменгі фрэналық тамыр
 - С) сол жақ асқазан-ішек венасы +
 - Е) төменгі ішектің венасы
 - Е) қосымшаның венасы

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 54 беті

8. Төменгі ішектік тамырдың ағымы:

- A) мықын венасы
- B) орташа тік ішек
- C) сол жақ ішек венасы +
- D) оң жақ ішек венасы
- E) төменгі ішектің венасы

9. Төменгі ішектік веналар ағады:

- A) төменгі вена кава
- B) сигма тәрізді веналар +
- C) төменгі ішектің венасы
- E) жоғарғы мезентериалды вена
- E) жалпы ішек венасы

10. Ішектік венаның жоғарғы ағымына:

- A) мықын венасы +
- C) көкбауыр венасы
- C) төменгі мезентериялық тамыр
- E) портал венасы
- E) жалпы ішек венасы

11. Сол жақ бүйрек үсті безінен веноздық қан төменге қарай ағып келеді:

- A) сол жақ бүйрек венасы +
- C) төменгі вена кава
- C) жоғарғы веналық тамыр
- E) ішек венасы
- E) доғалық бауыр

12. Ұйқы безінен веноздық қан ағып кетеді:

- A) көкбауыр венасы +
- C) төменгі вена кава
- C) төменгі мезентериялық тамыр
- E) бауыр венасы
- E) ішек венасы

13. Қалқанша маңы бездерінің қызметі:

- a) аскорыту
- б) гемопоэтикалық
- в) иммундық
- ж) гемопоэтикалық
- д) эндокриндік +

14. Эндокриндік бездер басқа бездерден ерекшеленеді:

- a) шығаратын каналдардың болмауы +
- б) қақпаның болуы
- в) қабықтың болмауы
- ж) қызыл және ақ пульпаның бөлінуі
- д) майлы капсуланың болмауы

15. Темір аралас секреция:

- a) гипофиз
- б) қалқанша безі
- в) бүйрек үсті безі
- ж) сілекей

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 55 беті

д) ұйқы безі +

16.Эндокриндік функцияны реттеудің ең жоғары орталығы:

а) ми қыртысы

б) гипоталамус +

в) метаталамус

д) таламус

г) эпителиум

17.Гормон ұрықта жасалады:

а) эстроген

б) прогестерон

в) тестостерон +

г) адреналин

д) тироксин

18.Алдыңғы гипофизге тәуелді эндокриндік бездер:

а) қалқанша безі +

б) паратироид безі

в) ұйқы безі

г) параганглия

д) тимус

19.Қалқанша безінің паренхимасы мыналардан тұрады:

а) нефрондар

б) остеондар

в) миофибриллалар

ж) фолликулалар +

д) асіні

20.Бүйрек үсті безінің жасушалары:

а) тироксин

б) Эстроген

в) Тестостерон

г) андрогендер

г) адреналин +

21.Көз алмасы ... тұрады.

а) ядролар мен қабықшалар. +

б) ядролар мен кортекс.

в) ядро және веналық дене.

г) қабығы мен сулы әзілі.

д) кортикальды және медулла.

22.Көз алмасының қабығы ...

а) склера. +

б) миелин.

в) синовиальды.

ж) эпителий.

д) Жетілу.

23.Көз алмасының хориоидты бөліктері:

а) меншікті қан тамырлары, ирис және цилиарлы дене +

б) іс жүзінде тамырлы, қабықты, склера

в) іс жүзінде тамырлы, ретикулярлы, цилиарлы дене

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 56 беті

- г) кемпірқосақ, ретикулярлы және тамырлы
- г) талшықты, склера және қабық
- 24.Биополярлы нейрондар кіретін қабақтың қабығы.
- а) тор +
- б) кемпірқосақ
- в) склера
- г) қабық
- г) іс жүзінде тамырлы
- 25.Эбоалық камералар:
- а) алдыңғы және артқы +
- б) алдыңғы және бүйірлік
- в) алдыңғы және медиальды
- г) медиальды және бүйірлік
- 26.Силиарлы бұлшықет қызметі:
- а) линзаның қисықтық өзгереді +
- б) көз алмасының кезектерін орындайды
- в) оқушының диаметрін өзгертеді
- ж) қабақтарды жабады
- д) қастың мыжылуы
- 27.Сыртқы ортадан тітіркенуді қабылдайды.
- а) Экстерорецепторлар +
- б) Интерорецепторлар
- в) Проприорецепторлар
- г) Хеморецепторлар
- д) Висцерорецепторлар
- 28.Көру анализаторының кортикальды ұшы ... ойықта орналасқан.
- а) шапшаң +
- б) жанама
- в) париетоципитальды
- г) орташа уақытша
- д) тілдік
- 29.Есту мүшесінің бөліктері:
- а) ортаңғы құлақ +
- б) есту осигулалары
- в) есту нервi
- г) вестибулярлық жүйке
- д) барабан баспалдақтары
30. Сыртқы ортадан тітіркенуді қабылдайды.
- а) Экстерорецепторлар +
- б) Интерорецепторлар
- в) Проприорецепторлар
- г) Хеморецепторлар
- д) Висцерорецепторлар
- 31.Сыртқы есту органдарының бөліктерін көрсетіңіз:
- а) шеміршектік бөлік +
- б) Интерорецепторлар
- в) Проприорецепторлар

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 57 беті

г) Хеморецепторлар

д) Висцерорецепторлар

32.Ортаңғы құлаққа байланысты анатомиялық түзілімдерді көрсетіңіз:

а) сүйек жартылай шеңберлі каналдар

б) дабыл жарғақтық қуыс +

в) ұлулар

г) табалдырық

д) жүрекше

33.Дабыл жарғағының алдыңғы қабырғасын көрсетіңіз:

а) ұйқы қабырғасы +

б) мастоид қабырғасы

в) құмырсқалық қабырға

г) лабиринт қабырғасы

д) торлы қабырға

34.Дабыл жарғақтық қуыстың медиальды қабырғасының анатомиялық түзілімдерін көрсетіңіз:

а) есту түтігінің тимпаникалық ашылуы

б) кіре беріс +

в) бұлшықет-тамырлы канал

г) пирамидалық биіктік

д) каротидті канал

35. Есту түтігінің шеміршегінде қандай бұлшықеттер пайда болатынын көрсетіңіз:

а) фармацевтикалық жуғыш заттың жоғары дәрежесі

б) пальпофарингальды бұлшықет

в) таңдаймен бітелуі +

ж) қабықтың қабығы

г) жұтқыншақтың төменгі бөлігінің тарылуы

36.Қай жартылай шеңберлі канал көлденең екенін көрсетіңіз:

а) медиальды

б) жанындағы +

в) алдыңғы

г) артқы

д) төменгі

37.Дәм бүршіктерінің орналасуын көрсетіңіз:

а) тілдің артқы бөлігінің шырышты қабаты +

б) қатты таңдайдың шырышты қабаты

в) эпиглоттың шырышты қабаты

ж) щектің шырышты қабаты

д) ауыз қуысының шырышты қабаты

38. Дәм талдағыштың алғашқы нейронының орналасқан жерін көрсетіңіз:

а) иінді білік +

б) ұстап қалу нервiнiң ядросы

в) блок нервiнiң ядросы

г) қосалқы нервтің ядросы

д) аралық нервтің төменгі түйіні

39. Дәм талдағыштың үшінші нейронының орнын көрсетіңіз:

а) медиальды иінді дене

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 58 беті

- б) бүйірлік иілген дене
 в) таламустың бүйір ядросы +
 г) каудатты ядро
 д) бір ядролы
40. Дәм талдағышының кортикальды ұшының орналасқан жерін көрсетіңіз:
 а) жоғарғы маңдай гирусы
 б) жоғарғы шекті гирус
 в) сына
 г) параксипокампальды гирустың ілмегі, шина +
 д) жоғары париеталды гирус
41. Иіс сезу анализатордың алғашқы нейронының орнын көрсетіңіз:
 а) мұрын шырышты қабатының иісті аймақтары +
 б) хош иісті шам
 в) иісті үшбұрыш
 г) алдыңғы перфорацияланған зат
 д) иісті жіптер
42. Иіс анализаторының екінші нейронының орнын көрсетіңіз:
 а) иісті гломерулалар
 б) хош иісті трактаттар
 в) иісті үшбұрыш +
 г) алдыңғы перфорацияланған зат
 д) иісті жіптер
43. Иісті талдағыштың кортикальды ұшының орналасқан жерін көрсетіңіз:
 а) төменгі фронтальды гирус
 б) төменгі уақытша тирус
 в) параксипокампальды гирустың ілмегі +
 г) сына
 д) төменгі париетальды гирус
44. Терінің туындылары:
 а) Мейромалық бездер
 б) сүт безі +
 в) бульбуретральды бездер
 ж) Бартолин бездері
 д) простата безі
45. Тері қызметі:
 а) терморегуляция +
 б) ас қорыту
 в) газ алмасу
 ж) эндокринді
 д) иммундық
46. Терінің түсіне байланысты заттың атауы:
 а) кератогеалин
 б) кератин
 в) меланин +
 г) майлы тін
 д) мочевиана
47. Теріден алынған бездер:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 59 беті

- а) паротит безі
- б) тер бездері +
- в) субмандибулярлы без
- г) сілекей бездері
- д) гипопидты без

Есептер:

№1. Науқаста бесінші саусақтың ауыруы бар. Науқаста қандай лимфа түйіндерінің ұлғаюын көрсетіңіз?

Жауап: Мүмкін науқаста тізе асты лимфа түйіндерінің ұлғаюы болады.

№2. Науқаста қолдың бас бармағының қабынуы бар. Науқаста қандай лимфа түйіндерінің ұлғаюы болады?

Жауап: Науқаста аксиларлы лимфа түйіндерінің қабынуы болады, мүмкін үлкейген ульнар лимфа түйіндері жоқ.

№3. Науқас Д., 25 жаста, елтігу, қысқа температура, ашуланшақтық, ұйқының нашарлығы, салмақ жоғалту және қолдардың дірілдеуіне шағымданады (қолжазба өзгерді). Тәбет жоғарылайды, бірақ бір уақытта дене салмағының жоғалуы байқалады. Азоттың теріс балансы байқалады, дене қызуы көтеріледі, терісі ылғалды, қалқанша безі үлкейген. Пульсі 118 / мин. Қандай патология бар?

Жауап: Диффузды токсикалық зоб (Базедов ауруы) - Қалқанша безінің гормондарының гиперфункциясы (тироксин, триодотиронон).

№4. Науқас Р., 58 жаста, дәрігерге летаргия, апатия, баяулау шағымымен келді. Жоғарғы және төменгі қабақтың қабық тәрізді ісінуі, еріндердің, щектердің ісінуі байқалады. Ісіну тіндеріне қысым жасағаннан кейін фосса болмайды. Негізгі метаболизм төмендейді. Қандай патология бар?

Жауабы: Эндемиялық зоб. Эндемиялық зобтың негізгі себебі - топырақ пен судың жетіспеуіне байланысты тамақтың йод жетіспеуі. Қалқанша безінің гормондарының жетіспеушілігі гипотироздың тиротропты гормонының секрециясының жоғарылауына әкеліп соғады, сонымен қатар зобтың дамуымен қалқанша без безінің тінінің гиперплазиясын тудырады.

№5. Қалқанша безі резекцияланған кезде паратироид бездері кездейсоқ алынып тасталды. Операциядан кейін пациент тетаникалық ұстамаларды бастады. Көбінесе тетанияның шабуылына прекурсорлар келеді: аяқ-қолдардың салқындауы, ұйқышылдық, қышу, тыртықтау, қысылу сезімі. Прекурсорлардан кейін ауырсынатын тоник конвульсиялары бөлінеді.

Жауап: Паратироидтық гормонның жетіспеушілігі сүйек тінінен қанда кальцийдің төмендеуіне және бүйректің проксимальды түтікшелерінде фосфордың реабсорбциясының жоғарылауына, гипокальциемия мен гиперфосфатемияға әкеледі. Гипокальциемия нәтижесінде натрий мен калий иондарының, сондай-ақ кальций мен магнийдің арасындағы тепе-теңдік бұзылады, бұл өз кезегінде нейромаскулярлық қозғыштықтың күрт өсуіне әкеледі. Кальций бұлшықеттің жиырылу механизміне қатысады.

№6. Ұзақ қозғалысы бар науқаста дисбаланс байқалады, ол тынығуды тоқтатады. Науқаста қандай теңсіздік бар?

Жауап: Науқаста кинетикалық тепе-теңдік бұзылған

№7. Ашық жарықта оқушының тарылуы байқалады. Бұл реакция үшін қандай бұлшықеттер жауапты?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 60 беті

Жауап: Бұлшықет - бұлшықет жасушасы.

№3. Науқаста екі көздің медиальды өрістері жоғалады. Науқаста көру жолдарының зақымдануы қандай деңгейде екенін көрсетіңіз?

Жауап: Көру қиылысы саласында.

Симуляциялық сабақ №7

4.1.Тақырыбы: Анатомия бойынша аралық бақылау.

4.2.Мақсаты: Өтілген аудиториялық және симуляциялық сабақтарының тақырыптарын нақтылау.

4.3. Оқыту міндеттері: Өтілген аудиториялық және симуляциялық сабақтары тақырыптарының негізгі материалдарын нақтылау.

4.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары: Өтілген аудиториялық және симуляциялық сабақтары тақырыптарының көрсетілген негізгі сұрақтары.

4.5. Оқыту және оқыту әдістері:

Өтілген тақырыптар бойынша ауызша сұрау.

4.7. Әдебиет:

№1 тақырыпта көрсетілген.

4.8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер):

Әдістемелік ұсыныстарда көрсетілген аудиториялық және симуляциялық сабақтарынан өтілген тақырыптарының сұрақтары, тестілер, есептер.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Морфологиялық пәндер кафедрасы		044-81/11
Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар		52 беттің 61 беті